

Tukp aale e Nuiti

Ta-Z i
S i l zeizu

Faiti ti z ai Tukp aale e nuiti ta-z i
zu, naati tog naama vaiti ba, niiti ti ni Izelay le
nuiti k ai ma zeizu ga niin Kanaan yooi zu, Zozuwe
ai ma loni ti untu , ey su naama onagiti ti
e niiti ti ni Samiy le ná-si gi zu, aisa masadai
l a ze.

Niima vaiti ti ni kona waagila unsa ag
puul sa a (1 380) ta kona waagila puul lug
(1 050) y zu , aa kona waagila unfele pu-
ufeleg (1 220) ta kona waagila puul lug i (1 050)
y zu , aisa Yesu Kilista a z l .

Naama laaseigi, ga tukp aale e nuiti, naa a ga
nuiti ti zobogi z l ni GALA i yeezu, é la
ga faawo bo faa ila n , k l ti loni nu us iti
untu faiti p su, ti ga ta- undi iiti. Ti
bolodamai tanigaani kula alaa faa aagiti su.

Tukp aale e nuiti ta-z i aa w
su ga faa wola sa ag :

1) Ma m ungi a naama vaiti d zu, niiti ti
ni Izelay le nuiti k ai ma zeizu ga niin
Kanaan yooi zu, ey su Zozuwe za (1:1 é li 2:10).

2) Fai velesi i a d zu, elegi GALA ga a ná-
nu us iti unmda, é yeelo nuiti ba, é ti le e ti
unm fai naa (2:11 é li 16:31).

3) Fai za asi i a d zu ga faazupui ni
zu Izelay le wolodama nuiti saama, aisa masadai
a ze kpasu (gaa w su 17 é li 21).

Faiti kpein ti ni ga Izelay le nuiti, tukp aale e nuiti ta-z i zu, naati ti ni t ze i ti y zu elei a ta GALA. Si gi zu ta la woo aladai na la ga GALA, nu us iti ti ena ti maan , niiti ti zeini ti zaama, ta ti-maa oolii zu geleiti alaa. K l ta la alena ma GALA ma, ti woo ula ma ga é ti a, GALA ge ni ti unm su. Yeen p n , t gai ni ti olu ga ti n k gala kiligiti bu, niiti ti ni Kanaan yooi zu, aa ti il GALA polu ta i ta- ulagaan zui vaa ma (gaa w su 17 é li 18), aa ti yeema GALA ná-deveiti ma (gaa w su 19 é li 21). Ta la na naa a, undaa ili pelei a ti ena so, ni GALA ge la aani, é a ti a.

Fai za asi i a naa l zu, elei Izelay le nuiti ta la la, ni ta yeema n , ti olu la zeini GALA ba. To a d zu de mu ga, GALA ná- nu us iti, gaaza agi a ga, k ni é w , ga zobogi gele a ti w inni ti ta-eteai zi su? Soloo faa a ga ná n i, ga s ge ná-eteai zi , e elei soloogai la n gaazu?

L kp ma nu yeezazu ele wolodaiti ta-yooi zo fai

¹ Zozuwe zaai ma, Izelay le nuiti ti G o GALAGI aaza ani, ti ma: «Gi zaama, a a li m unpa, é k i Kanaan nuiti ba?»

² G o GALAGI ni ma: «Zuda m unpa ka a li, gè zoi l a zeezu.»

³ Zuda nuiti ti ni ti- loin Simiy n ná-nuiti ma: «Ade l wo gi a zoi naa vaa zu, nii feai gi ya, ade Kanaan nuiti sakpe, gá alaa gá il wo olu, ade li naama yooi zu, nii feai wo ya.»

Simiy n ná-nuiti ti il ni ti olu ti li. ⁴ Zuda nuiti ti l ni, G o GALAGI Kanaan nuiti d ni ti yeezu, ta Feeleeze nuiti. Ti zunu waapuug (10 000) aani naati ba Beez ke. ⁵ Ti masagi Ad ni-Beez ke aani Beez ke, ti sakpeni, ti zobogi z l ni Kanaan nuiti ma, ta Feeleeze nuiti. ⁶ Ad ni-Beez ke iz ni, k l ti il ni polu, ti so, ti zeezin kpotogiti ta k zin kpotogiti te eni ba. ⁷ Ad ni-Beez ke ni ma: «Masa puul fela (70), niiti ti ti-yeegin kpotogiti, ta ti-zin kpotogiti te eni ba, naati ti ni daamianigi m tai y zu, nii é ni loozu, é a ula nà-ta alii a. GALA ge naa a ga ze, nii gè k ni.» Ti liini la Zeeluzal me, miná a é zaani ná.

⁸ Zuda nuiti ti laal ni Zeeluzal me wu, ti soni. Ti ma laai zu nu us iti p paa, ti abui lo taai a. ⁹ Naa oluma, ti liini ti k i Kanaan nuiti ba, niiti ti ni zeini gize yooi zu, ta l kp ma nu yeezazu yooi zu, ta zi la ma n m i zu.

¹⁰ Zuda nuiti ti k i ni Kanaan nuiti ba, niiti ti ni zeini Gee el n, nii daaseigi ni m ungi ga Kiliyate-Aale a. Ti zobo s l ni Seesayi nuiti ma, ta Ayiman nuiti, ta Talemayi nuiti. ¹¹ Ti ze eni miná, ti li ti De iil nuiti sakpe. M ungi, De iil laaseigi ni ga Kiliyate-Seef l. ¹² Kal e ni ma: «Nà dòn anzanui Akesa ve naama nui ga anza, nii a Kiliyate-Seef l zakpe, é so.» ¹³ Kal e de ei Kenaze ná-doun zunui W teniy le a é ná zoni. Kal e ná-doun anzanui Akesa veeni b ga anza. ¹⁴ Seeliai ma sinigi b , é d ni ga naa, ga naa kpalagi ta vali k Kal e ma. Naa olu, Akesa ilini, é ze e ná-soovalegi ma. Kal e gaaza ani, é ma: «Leeni a w in è ma?»

¹⁵ É goo aa oteni, é ma: «Faan

b ! Zi unгаа ve b , maz l zooli è sèi ai su, l kp ma nu yeezazu , naa v .» Kal ezi ungitifeeni b maazu elei, ta buu elei.

¹⁶ Ken nuiti, Moize n koi mavofodaiti, ti ze eni Zeeliko, D za Taa Wolai, ta Zuda nuiti, ti li ti ze nu us iti saama, te ebai zu Zuda yooi zu, ná Alade l kp ma nu yeezazu . ¹⁷ Zuda nuiti ti ni ti- loin Simiy n ná-nuiti ba, ti li ti Kanaan nuiti sakpe, niiti ti ni zeini Sefate. Ti nu us iti kpein suwu aale eni, ti taai olo olo g l in. Ti taai naa laasei p ni ga G lema (nii polu ga «é olo ologa»). ¹⁸ Zuda nuiti ti Gaza zoni alaa, ta Asekal n, ta Ekel n, ta naama laa wolaiti maa oolii ma yooiti. ¹⁹ G o GALAGI i ni ti a, naa a é k ni Zuda nuiti ti zoo, ti gize yooi zo. K l ti la ni zooni, ti a p tugi zu nuiti kp , maz l naati, k wotoloiti ti ni naati zea, nii é ga k lu geleiti. ²⁰ Kal e Gee el n z l ni, e elei Moize ma levei veeni la. É Anake mavofoda sa ag iti kp ni ná. ²¹ B nzam n mavofodai la ni Yee use nuiti kp ni, niiti ti ni zeini Zeeluzal me, naati ta d zeini Zeeluzal me zaa aza, ta B nzam n mavofodai.

L kp ma nu zu ele wolodaiti ta-yooi zo fai

²² Zoz fe mavofodai alaa liini, é laal Beet le wu, G o GALAGI ni ti a. ²³ Ti nuiti te eni ga ti Beet le taai t , nii m ungi daaseigi ni ga Luze. ²⁴ Keelaiti ti zunu ila kaani, é a ula taazu , ti ni ma: «Pele l ga giye, gál ná taazu , gál faan è .» ²⁵ Pelei ta l la taazu , é naa l ni ga tiye. Ti taa nuiti kpein paani, k l ti zunui naa ta ná-p l ye ei y ni ná, naati ti

li. ²⁶ Zunui naa liini G te nuiti ta-yooi zu, é taai loni ná, é daasei p ni ga Luze, daaseigi naa a é ba zaa aza.

²⁷ Manasee nuiti ti la ni B te-Seyan nuiti kp ni, ta Taanake nuiti, ta D l nuiti, ta Yi eleyame nuiti, ta Megido nuiti, ta ti- aalobaiti kpein. Kanaan nui naati ti y ni zeini ma yooi zu.

²⁸ Si gi zu Izelay le nuiti s b i w l ni la, ti ni boti aagi veezu ti ya, ti a k , k l ti la ni ti ni.

²⁹ Efelayime nuiti ti la ni Kanaan nuiti kp ni, niiti ti ni zeini Geez l, naati ti y ni zeini Efelayime nuiti saama.

³⁰ Za ul n nuiti ti la ni zooni ti a Kitelon nuiti kp , ta Na al le nuiti. Kanaan nui naati ti y ni zeini Za ul n nuiti saama, k l naati ti ni boti aagi veezu ti ya, ti a k .

³¹ As l nuiti ti la ni Ako nuiti kp ni, ta Sid n nuiti, ta Aala e nuiti, ta Akezi e nuiti, ta G le a nuiti, ta Afike nuiti, ta Le e nuiti.

³² As l mavofodaiti ti zeini Kanaan nui naati saama, niiti ti ni zeini zooi naa zu, maz l ti la ni ti ni.

³³ N fetali nuiti ti la ni B te-Seem se nuiti kp ni, ta B te-Anate, ti y ni zeini Kanaan nui naati saama, niiti ti ni zeini zooi naa zu. K l ti ni boti aagi veezu taa wola feleg i naati su nuiti zea, ti a k .

³⁴ Am l nuiti, ti Dan ná-nuiti kp ni, ti l gize yooi zu, ti la ni vaani bu ga ti yei n m i zu. ³⁵ Am l nuiti ti y ni zeini Gaal-Geel se, ta

Ayalon, ta Saale ime, k l Zoz fe mavofodai z b i ni liizu ga w l a ti laal ma, ti ni boti aagi veezu ti ya, ti a k . ³⁶ Am l nuiti ta- w pelema liini gize y zu Akela ime, é zo Seela, é li ná olu elei.

2

Izelay le nuiti ti la ni ni
ga woo ila nu

¹ G o GALAGI ná-keelai ze eni Gilegale, é a B kime, é ni Izelay le nuiti p , é ti ma: «Gè wo ulani Ezipete yooi a, gè aani ga woye zoi naa zu, nii gè minaze eni ná-faa zu, gè ma onai wo, wo-m m wolani b . Gè ni ma: «Ey su , gè la nà-minaze egi olo ologa wo letema. ²W un wa, wo la minaze e boga niima yooi ma nu us iti b , wa ta-zala a ulazu ti toka.» K l wo la woiloni gòoi ma. Lee vaa zu wo naa ni? ³Názu a gè ni la ma, gè la ti zu wo lu , ta y su wo oba, ta-alagiti ti ga baliiti wo lu .»

⁴ Si gi zu G o GALAGI ná-keelai niima woiti boni la Izelay le nuiti ma, nu us iti ti t zeini ga w l a. ⁵Ti naama ada laasei p ni ga B kime (nii polu ga «g l nuiti»). Ti zala aiti kulani ná G o GALAGI .

Zozuwe zaa vai

⁶ Zozuwe yee eni nu us iti ba, Izelay le nuiti ti liini ti zoi ze e, ti ilagilagi zeí ná-poganii unda. ⁷Nu us iti ti ni G o GALAGI l bizu, Zozuwe zii ma voloi p su, ta k wolai naati kpein tazi gi zu, niiti ti ni ma ta Zozuweni, ti k woti wolaiti kpein kaani, niiti G o GALAGI ti ni, Izelay le ná-faa zu.

⁸ Nun ná-doun zunui Zozuwe, G o GALAGI ná-boti nui zaani, si gi zu ná-konagi ni la ga ungila puug (110). ⁹ Ti maa uluni ná-zoi ma, nii é s l ni ga n n Timenate-Geel se, Efe-layime ize yooi zu, Gaase gizei l kp ma nu zu . ¹⁰ Ma alamaiti kpein alaa ti

ze eni ná, ti za, ti li ti-m m wolani p , ti zaai.
 Ĝ alama ili ge wuze eni naati poluma, nii é la
 ni Ĝ o GALAGI w , an k wotii
 nii é k ni Izelay le ná-faa ma.

Nu us iti ti l vai
 Ĝ o GALAGI a

¹¹ Názu a Izelay le nuiti ti Ĝ o GALAGI
 wanama vai ni la, ti Baale alagiti d bini. ¹² Ti
 l ni Ĝ o GALAGI a, ti-m m wolani ta-
 GALAGI, nii é ti ulani Ezipete yooi a, ti il
 gala kiligiti polu, nu us iti ta- alagiti saama, ni-
 iti ti ti-maa oolii zu. Ti ni n k su ti wu, ti
 a Ĝ o GALAGI yii aawana. ¹³ Dele ana ti
 l ni Ĝ o GALAGI a, ti a Baaleni d bi ta
 Asetaateiti.

¹⁴ Ĝ o GALAGI yii aawanani Izelay le nuiti
 ma. É eni ti a, toosu nuiti ti loo ti ma, é la ti
 maaloboni. É ti l ni ti zili nuiti zeezu, niiti ti ni
 ti-maa oolii zu, ti la zobo s l ni, ti a lo ti zili
 nuiti daal ma. ¹⁵ Si n p su ta la liina la
 k ma , Ĝ o GALAGI ni su olo olosu
 ti ya, e elei é boni la ti ma, é ma onai wo. Dele
 ana ti l ni la i te e wolai zu.

¹⁶ Ĝ o GALAGI tukp aale e nuiti buze eni,
 niiti ti ti izoni, ti ti ula ti zili nuiti zea, niiti ti
 ni loozu ti ma. ¹⁷ K l ti la ni woilosu ta-
 lukp aale e nuiti gooi ma. Ti ni n
 z zu ga gala kiligiti, ti a n k ti wu. Ti
 ni ze ezu gaaman naama elei a, nii ti-
 m m wolani ti zi ni la, niiti ti oloni Ĝ o
 GALAGI ná-devei , ti la ni ok ni naati
 ma, ti zi elei ni y . ¹⁸ Si n p su Ĝ o
 GALAGI ni tukp aale e nui le esu da, é ni
 zu naa a, é ti unm , é ti ula ti zili nuiti

zeezu, tukp aale e nui naa ná-yee alai kpein su. Maz l G o GALAGI a la ná-nu us iti kaana, ti a kpeei loo unbawului wu, ti zili nuiti zea, ti a ti maan , ti maaw in ni sosu. ¹⁹ K l si gi zu tukp aale e nui a la zaana la, nu us iti ti ena t zeiga z a m n , éle e ti-m m wolani t n i a, ti il gala kiligiti polu, ti a ti l bi, ti a n k ti wu, ti la ni yee esu ti-z iti ba, ta ta- ikpaiti.

GALA ge Izelay le l vai

olu ulai zu

²⁰ G o GALAGI yii aawanani Izelay le ma, é ma: «T zeiniima nu us iti ti nà-minaze egi olo ologa, nii gè boni ti-m m wolani b , t zeiti la oloni gòoi , ²¹ r un nà, gè la m zii niiti gila kpalaa kp a, t iti ti y gai ná, ey su Zozuwe za, ²² naa a a k gè ti ga Izelay le olu ula anii, gè kw , ni ta zi ga nà-pelei, e elei ti-m m wolani ti zi ni la, ti olo b .» ²³ G o GALAGI zii naati z ni ná, ti zeiziil igi zu, é la aazuvil ni ga ti a, t iti é la ni ti l ni Zozuwe yeezu.

3

¹ Ziiti p t , niiti G o GALAGI ti y ni zoi zu, ga ti ga olu ula anii Izelay le , tiya a ti la ni Kanaan yooi zo fai ma i ta ni. ² Naa ungi ni ga alama niin i, é wuze ezu Izelay le nuiti saama, niiti ti la k vaa w , naati ti k vai maal l . ³ G o GALAGI Filiseti nuiti ta-masadal lug i ma nu us iti z ni zoi zu, ta Kanaan nuiti kpein, ta Sid n nuiti, ta Geeve nuiti ti ni zeini Li an izeiti ma, é zo Baale-G lem n gizei ma, ey su é zeeli Le o-Gamate.

⁴ Zooi naati ti ni ná, Izelay le olu ula vai ma, ni ta olo deveiti b , niiti G o GALAGI ti veeni tim m wolani zea ga Moize maa ele.

⁵ Izelay le nuiti ti zeini Kanaan nuiti saama, ta G te nuiti, ta Am l nuiti, ta Feeleeze nuiti, ta Geeve nuiti, ta Yee use nuiti. ⁶ Ti zooi naati su nuiti ti-loun anzanuiti seini ga ti-anzaiti, ti ti-loun anzanuiti fe naati ti-loun zunuiti b ga ti-anzaiti, ti a ta- alagiti d bi.

W teniy le,
tukp aale e nui Izelay le unda

⁷ Izelay le nuiti ti G o GALAGI wanama vai ni. Ti yeemani G o GALA ma, ta-GALAGI, ti li ti a n k Baaleni bu, ta Aseelani. ⁸ G o GALAGI yii aawanani Izelay le ma, é ti dini Meez p tami masagi Kusan-Liseyatayime ma. Ti du lai ni Kusan-Liseyatayime yeezu ga kona d sa a. ⁹ Ti kpeeí looni G o GALAGI woizu, naa unm nu wuze eni Izelay le nuiti b , naa ti izoni, W teniy le ni ga naa, nii é ni ga Kenaze ná-doun zunui, Kal e de ei. ¹⁰ G o GALAGI ná-Z nvui ni t un ba. É ni ga tukp aale e nui Izelay le unda. É liini ga k i Kusan-Liseyatayime laal ma, Meez p tami masagi, G o GALAGI zobogi veeni b , é pil s l naa ma. ¹¹ Ziil igi ni zooi zu ná p , kona uunaanig (40) laawu. Kenaze ná-doun zunui W teniy le zaani.

E ude,
tukp aale e nui Izelay le unda

¹² Izelay le nuiti ti G o GALAGI wanama vai ni m n . Naa maa ele ma, G o GALAGI Moa e masagi Egelon i d ni, é wuze e Izelay le laal ma. ¹³ Egelon Am n nuiti kp ni

a, ta Amal ke nuiti, ti li ti laal Izelay le wu, ti zobogi z l ni ma, ti kp ti kula Zeeliko a, D za Taa Wolai, ti so. ¹⁴ Izelay le nuiti ti l ni du lai zu, Moa e masagi Egelon yeezu, kona puug maazu l sa a (18) laawu.

¹⁵ Izelay le nuiti ti kpeei looni G o GALAGI woizu, naa unmu nu le eni ti ma ga E ude, B nzam n nui, Geela ná-doun zunui, nii é ni ga k nui. Izelay le nuiti ti valini ma ga é li ga maazooloo ganii Egelon , Moa e masagi. ¹⁶ E ude bo a z kp i t ni , ga gaavelegi, é ga zeelo feleg ta tukp (2,5), é gilini ná-saama iligi a ná-se ei wu, ga zeezazu ele kpalai ma. ¹⁷ É liini é maazooloo ganii ve Egelon ya, Moa e masagi. Tama Egelon ni ga zunui, nii gola w l ni. ¹⁸ Si gi zu é eni da ga maazooloo ganii ve zea, é yee eni zunuiti ba, ti li, t iti ti aani ga anii naati. ¹⁹ Seeliai ma k ganigiti p b , ti ga k tui, Gilegale oba , é aleni ma olu, é masagi ma: «Ee, masagi, keela woo a zèa, è , é ga d uzu vaa.»

Masagi devei veeni ga ti e ba, niiti kpein ti ni ná, naati p ti ulani p l i wu. ²⁰ Názu a E ude maa u ani la masagi a, é ni zeini sangaso wu maazu , nii é mak ni doo o bosu maazu , fiil i a. E ude ni ma: «GALA ná-keela wooi a é zèa, ga é wo è ma.» Masagi wuze eni ná-kp kp gi zu. ²¹ E ude i maalen yeezazu elei, é bo a z kp i m nni, é pu ba kogi zu. ²² Ma ungi alaa l ni, ma m ngi l a oluma, mawul i zi ni ma m ngi ma, é naa laa ulu. Maz l bo a z kp i folokulani ga polu elei, é la ni m nni, é a kula. ²³ E ude ulani ga p l olu elei, é daa ulu, é s gi

loo.

²⁴Si gi zu é ulani la, masagi ná-boti nuiti ti liini ti naa t , ti kaani ga sangasoi ma l la ti daa uluni, s gi loo. Ti ni ma: «Tanisu, to a latini p l i olu.» ²⁵Ti l ni ga maa unga, k l t i é la ni sangasoi ma l la ti daalaoni maazu , ti kpakui ze eni, ti daalao, p t ti-mali ii ni laani zoi ma, saai.

²⁶T i ti wola l bini maa ungi a, E ude elani. K ganigiti ti ga k tui, é naati p b maazu ud ni, é ela é li Seyila. ²⁷Seeliai ma miná feya, é pu ugi v ni Efelayime ize yooi zu. Izelay le nuiti ti yeini, ti ze e gize yooi zu, é loni ti untu .

²⁸É ni ti ma: «À il pòlu, maz l , Ĝ o GALAGI Moa e nuiti d a wo yeezu, wo zili nuiti.» Ti il ni polu, ti Zulud n maale esu ti so Moa e yooi letema , ti la nu n p z ni ná, é a zi wolai maazu ud . ²⁹Naama voloi, ti zunu waapuug (10 000) aani Moa e nuiti ba, ti p ti ga zunuiti ti zuloga, k nu z z giti, gila kpalaa ge la ulani. ³⁰Naama voloi, Moa e unmaayeini Izelay le yeewu. Ziil igi l ni zoi zu, ey su kona uul sa a (80) laawu.

Samegaal,
tukp aale e nui Izelay le unda

³¹T un poluma, Anate ná-doun zunui Samegaal a é wuze eni. É zunu und zita (600) aani Filiseti nuiti ba, ga nik maa lukp i k lu aazo agi ga. T alaa é Izelay le nu us iti unm ni.

4

Dee ola,
tukp aale e nui Izelay le unda

¹ E ude zaa oluma, Izelay le nuiti ti t zeini
ga G o GALAGI wanama vai a. ² G o
GALAGI ti l ni Kanaan masagi Ya in yeezu, nii é
ni masadai zu Gas l taa wolai unda. Ná-
k undi ii ni ga Sisela, é ni zeini
Gal s te-G yime. ³ K lu wotolo untaa uug (900)
a é ni Ya in ya, é Izelay le nuiti gola zopele
uni, kona uufeleg (20) laawu. Naati ti kpeei
looni G o GALAGI woizu ga é ti a.

⁴ Naama zi gi zu, Lapid te anzai Dee ola, GALA goo
wo anzanui, é ni ga tukp aale e nui Izelay le
yooi zu. ⁵ É ni zeizu d wului wu, ti daasei
p ni ga Dee ola ná-d wului, Lama ta Beet le ti
y zu , Efelayime ize yooi zu. Izelay le nuiti
ti ni liizu p b faawo bo fai ma. ⁶ Foloji ta, é keela
le eni Balake ma, A inoame ná-doun zunui, Keed se
nui, N fetali yooi zu, é ma: «W l , G o
GALAGI, Izelay le ná-GALAGI devei, nii vee è ya: <Li
è zunu waapuug (10 000) laasei s , N fetali ná-
bolodai zu, ta Za ul n ná-bolodai, è lo ti lu , wo li
Ta l gizei ma. ⁷ Nà aazu ga Ya in ná-k
undi ii Sisela è , zi wolai Kison b , ta ná-
wotoloiti, ta ná-sala usuiti, nà ti l zu è yeezu.» »

⁸ Balake Dee ola woo aa oteni, é ma: «Ni a
il pòlu, nà li, k l ni è la il ni pòlu, gè la lia.»

⁹ É goo aa oteni, é ma: «Nà il su è olu,
de li, k l è la l biya z l ga pelei naa zu, è
l zu su, maz l G o GALAGI a
Sisela l zu anzanu yeezu.» Dee ola il ni Balake
olu, ti li Keed se. ¹⁰ Balake N fetali ná-bolodai lolini

Keed se, ta Za ul n ná-bolodai. Zunu waapuug (10 000) il ni polu, Dee ola ni ti a, ti li.

¹¹ Ma zi gi n zu, Gee l, Ken nui, ete eni Ken nui z iti ba, G a e mavofodaiti, Moize n koi, é liini é ná-se e otai lo Keed se, Saananime s ne gului oba .

¹² É woni Sisela ma, ga A inoame ná-doun zunui Balake l a Ta l gizei ma. ¹³ Sisela ná-sala usuiti gaal ni ba, ta k lu wotolo untaa uug (900). Ná-k nuiti kpein ti liini Gal s te-G yime, zi wolai Kison b . ¹⁴ Dee ola ni Balake ma: «De liina! Za a G o GALAGI Sisela l zu la è yeezu, è pil s l ma. G o GALAGI i a losu è lu .» Balake loni zunu waapuug (10 000) untu , ti Ta l gizei yei. ¹⁵ G o GALAGI Sisela ni ta ná-wotoloiti, ta ná-sala usuiti, é ti p kp ni ga bo a z kp i Balake lu . Sisela ulani ná-wotoloi zu, é il a, é ela. ¹⁶ Balake il ni wotoloiti polu, ta sala usuiti, ey su ti zeeli Gal s te-G yime, ti Sisela ná-sala usuiti kpein paani. Nu ila kpalaa ge la ni ulani.

¹⁷ Sisela iz ni a, é li Ken nui E l anzai Yay le ná-se e otai wu, maz l ziil igi ma minaze egi ni Gas l masagi Ya in ta Gee l ná-p l ye ei ti z zu. ¹⁸ Yay le ulani, é Sisela laa omi, é ma: «L , màli ii, l p b . Mina lual!» É l ni ná-se e otai wu, naa p maze ei ni ma.

¹⁹ É ni ma: «Soma è zi ve zèa, gè le, kp le w in a mà.» É k l woolei laalaoni n n i su, é fe zea, é le, naa olu, é se ei ma.

²⁰ Sisela ni ma: «Li è lo se e otai laa , ni nu a aana, é è aaza a ga: <Nu a ?>, a ma: <Ba-o!> »

²¹ Sisela wola l a ni de, é iini poun. Gee l anzai Yay le, se e otai ma wulu aazo agi ta ze eni, é p malitoi a, é maa u a ba vaavaa, é kpad n ungi a, é folokula é zoi zo, é zaani.

²² Balake y ni Sisela zu, é a ná, Yay le ulani é daa omi, é ma: «Oa gè zunui l ga e, nii è gaizi zu.» É l ni naa b , é Sisela a laani zoi ma, saai, se e otai ma wulu aazo agi n ungi volokulaai.

²³ Zekana, naama volo ná, GALA ge zobogi veeni la Izelay le nuiti b , ti pil s l Kanaan masagi Ya in ma. ²⁴ Izelay le nuiti ta-zobogi liini ga w l a, Kanaan masagi Ya in laal ma, ey su ti-ma zuwu aale e.

5

Dee ola ná-guyei

¹ Naama voloi Dee ola ta A inoame ná-doun zunui Balake ti guyei looni, ti ma:

² Izelay le, s n ungi vieg , k ele t ga é k i , nu us iti ti vee ga ti k i :
 G o GALAGI mama!

³ Masagiti, à woilo mà! Kundi iiti, à woilo!

Nà guyei loozu, ungo, r un, nà guyei loozu G o
 GALAGI

gè guyei loo G o , GALAGI l bi vai ma, Izelay le ná-GALAGI!

⁴ Ee, G o GALAGI, si gi zu è Seyiil izei yeini la, è aai ma, è ze e Ed me yooi zu,

zooi alini, tona iingi yee eni tonai a, é u.

⁵ Gizeiti ti us ni è lu ,
Sinayi gizei ná-G o GALAGI, Izelay le ná-GALAGI.

⁶ Anate ná-doun zunui Samegaal ná-si gi zu,
Yay le ná-si gi zu, peleiti kpein ti laa uluni,
si wo nuiti ti ni zi zu ga kaku peleiti.

⁷ Es p ge l ni Izelay le laa wolaiti ba,
ti l ni ti a,
ey su nà, Dee ola, gè wuze e,
gè wuze e, e doun deei Izelay le .

⁸ Izelay le nuiti ti yiimaze eni ga gala kiligiti,
gaamago n , k i aani ta- l la ti.
K nui waa uunaanig (40 000) a é Ize-
lay le,
k l k z p gila kpalaa ge la ná, an
m n ila kpalaa.

⁹ Zii a zool zu Izelay le undi iiti ta-vaa zu,
ti veai nu us iti saama, ga ti k i .
À mamagi ve G o GALAGI !

¹⁰ W iti wo l zu soovale saa olegiti k ma,
w iti wo zeini se e wolaiti su,
w iti wo zi zu peleiti su, à igaizi !

¹¹ Niiti ti zi ungiti koba , ti a zi i aa w ,
ta G o GALAGI ná-faan iti maamus zu,
ná-faan iti Izelay le undi iiti tetema,
si gi zu G o GALAGI ná-nu us iti ti yeini la, taa
wolai ma zi ida ti.

¹² Wuze e Dee ola, wuze e!
Gaal , guye ila too!
A inoame ná-doun zunui Balake, wuze e!
Li ga a-lu iti.

¹³ Nui m tai z gai zobob nuiti su,

GALA ge feeni naati b , ga ti ze i nu us iti unda,
 G o GALAGI feeni b , ga r un gè k
 undi iiti saama!

¹⁴ Niiti ti pil s l gai Amal ke ma, naati kula
 Efelayime.

B nzam n il ni ti olu, to a ta- nu-
 iti saama.

Makiil ná-p l ye ei kundi iiti kulani.

Za ul n ná-bolodai ma ge gaalu bo nuiti fe, ti s i
 ga s nui ná-tukp i.

¹⁵ Isakaal ná-kundi iiti ti ni Dee ola a,
 Isakaal a Balake a,
 ti yeini n m i zu.

Lu n ná-nuiti saama, aai woni,
 kp zu ulai woni, goolaama la ulani su.

¹⁶ Lee vaa zu è y ni loni togani mak su feleg i
 y zu,

è a woilo togani mak nuiti kpain gooi ma?

Lu n ná-nuiti saama, aai woni,
 kp zu ulai woni, goolaama la ulani su.

¹⁷ Galaade y ni Zulud n olu elei.

Dan la ze eni ná- atoiti koba.

As l y ni zeini kpolo i laa ,

é zeini kp , ziil igi zu, ná- ato losu .

¹⁸ Za ul n a ga nu us i, nii t ai saai zu,

N fetali alaagi, zen ana é la, k zu .

¹⁹ Masagiti, ti ziliai ga giye, Kanaan masagiti,

ti k i ni gi a Taanake, Megido iti p
 b ,

k l ti la liini ga ani n p , wali aa k zogani.

²⁰ Gee l gi zu, somide aiti ti k i ni,

ti il ni ti zi eleiti ba, ti Sisela zakpe.

²¹ Zi wolai Kison ti y ni, é yei ga tiye,

w l w l wolai, zi wolai Kison.

De zi ga z b i!

²² Sooiti ti le eni ga kpiz i,
ti- olokagiti tugi a ula, ti-lugi a ula zooli ma.

²³ G o GALAGI ná-geezu eelai ni ma:
«À Meel ze voovo! À foovo, wo ná-taai zu nuiti foovo!
Maz l ti la aani, ti a G o GALAGI
a,
ti a G o GALAGI a, k
undi iiti saama!»

²⁴ Yay le a ga tuya nu anzanuiti saama,
Ken nui Gee l anzai!
Tuyai a b , anzanuiti saama,
niiti ti zeini se e otaiti bu!

²⁵ Sisela zi i valini ma,
é n n i veeni naa ya.
É nik iimi i ma wul i veeni zea l biya
le akai zu.

²⁶ É gulu aazo agi zoni ga yeei gilagi,
é boti nuiti ta-malitoi ze e ga yeezai.
É Sisela lo ani ga malitoi, é naa n ungi alini su!
É tooni, é n ungi ota.

²⁷ É zeini Yay le wu,
é looni, é la.
É zeini k wu, é looni.
U é zeini ná, miná a é looni ná, é zumaale, é za.

²⁸ Maazu , fen t l laa ,
miná a Sisela dee w l ni ná, daav , é :
«Lee vaa zu ná-wotoloi l bisu, é la aazu?
Lee vaa zu ná-wotoloi ti liizu vaa?»

²⁹ É ni naa wosu n ,
nii ná-boti ima anzanuiti ti boni:
³⁰ «Sala usuiti ti k zoganiiti ka ga b l a,
ti a ti aa w a:

Anzalopo ila, aa anzalopo feleg ,
 naa ve k nui ilagilagi ya.
 Sisela a se e zupu ag iz l su,
 se eiti ti odaai, ti zu uai,
 se e zu ua feleg i a loo zobo s l nui ba.»

³¹ Ee, G o GALAGI, è zili nuiti undaa ili ana!
 K l niiti ti è n ai ,
 naati ti volo ga foloi 'ele, a na toa gola!

Ziil igi l ni zoi zu kona uunaanig (40) laawu.

6

Madiyan nuiti ti Izelay le l vai

¹ Izelay le nuiti ti G o GALAGI wanama vai
 ni m n . Naa ti l ni Madiyan nuiti zeezu,
 kona d fela laawu. ² Madiyan nuiti ti Izelay le wola
 l ni. Madiyan nuiti ta-vaa a é k ni, Ize-
 lay le nuiti ti l uzu ti kp t ni la gizeiti ba,
 ta pugiti, ta fasaiti. ³ Si gi zu Izelay le nuiti ta la tii
 na la, Madiyan nuiti ti nil zu ta Amal ke
 nuiti, si zi nuiti ti ga folo ulazu ele nuiti, ti li
 ti laal ma. ⁴ Ti uuzu t ni zoi zu, ti
 a zoi zu ulanumai kpein kolo olo, Gaza maa oolii
 zu. Ti la ni daamiani n p z su Izelay le nuiti
 zea, an baalagiti, aa nik iti, an soovalegiti.
⁵ Ti ni aazu ga ta-loganiiti, ta ta-ze e otaiti,
 e koto kpulugiti, nu la ni zooga, é a ti aalu,
 tiya-o, ta- m iti-yo, ti ni aazu zoi zu, zoi
 olo olo fai ma.

⁶ Izelay le wola alani, t ze i Madiyan nuiti ba,
 Izelay le nuiti ti kpeei looni G o GALAGI woizu.

⁷ Si gi zu ti kpeei looni la G o GALAGI woizu,
 Madiyan ná-faa zu, ⁸ é GALA goo wo nui le eni ti ma, naa

ni ti ma: «G o GALAGI, Izelay le ná-GALAGI wooi aa: <Gè l ni ga woye, gè wo ula Ezipete yooi a, gè wo ulani du lai ma l i wu. ⁹ Gè wo izoni, gè wo ula Ezipete nuiti zea, ta niiti kpein ti ni wo maan zu, gè ti wo lu , gè ta-yooi ve wo ya. ¹⁰ Gè ni wo ma: Nà ga G o GALAGI, wa-GALAGI, à mina n k Am l nuiti ta-alagiti bu, niiti wo zeini ta-yooi zu. K l wo la woiloni gòoi ma.» »

GALA ge vali vai Zeedey n ma
ga é Izelay le un m

¹¹ G o GALAGI ná-geezu eelai aani W fela taazu . É zeini s ne gului wu, nii é ni loni Zoase ná-zooi zu, A iyez l ná-p l ye ei wu nui. Ná-doun zunui Zeedey n ni moloi lo azu, d igi t zu , é a d u Madiyan nu-iti ba. ¹² G o GALAGI ná-geezu eelai ulani k l ma b , é ni ma: «G o GALAGI a è a, k nu wolai!»

¹³ Zeedey n goo aa oteni, é ma: «Ee, màli ii, ni G o GALAGI a gi a, lee vaa zu niima maan vaiti kpein ti zeizu gi ma? Poo golai naati ta mini, niiti gi-m m wolani ti-ma vaiti boni gi ma, si gi zu ti ni la gi ma: <G o GALAGI a é gi ulani Ezipete yooi zu?> Niizu é l a gi a, é gi l Madiyan nuiti zeezu.»

¹⁴ G o GALAGI aa oteni ma, é ma: «Li ga naama z b i, nii è è a, a Izelay le nuiti un m , è ti ula Madiyan nuiti zeezu. Nà laade aa, gè a è le esu?»

¹⁵ K l Zeedey n ni ma: «Ee, màli ii, leeni a nà Izelay le nuiti kizo da? Nà-p l ye ei a

gaal i ai Manasee ná-bolodai zu, nà a gè ga doungoi k ná-doun zunuiti saama.»

¹⁶ G o GALAGI ni ma: «K l nà è a, a zobo s l Madiyan nuiti ma, e zunu ila n .»

¹⁷ Zeedey n ni ma: «Ni è zaalai laa mà, poo fe zèa, nii nà kw da, ga Màli ii, a a è zu p . ¹⁸ Nà è maan n zu, mina maa ooza a, ey su gè a ga nà-veb anii, gè da è wu.»

Naa ni ma: «Nà y su , ey su è ale ma, è a .»

¹⁹ Zeedey n liini é boli okpagi t , é ulu vuk i kilo uusa ag (30) a, é naa t ni ga ului, nii l la su. É suai uuni kp l gi zu, é sua i up l li ii zu, é li ga tiye p s ne gului wu, é sei kakala.

²⁰ GALA ná-geezu eelai ni ma: «Suai ze e ta ului nii l la su, ti la k tu wolai t i maazu, è sua i u ti ma.» Zeedey n gooi zoni.

²¹ Tukp i é ni G o GALAGI ná-geezu eelai ya, é naa zokpai loni suai a, ta ului nii l la su. Abui soni k tu wolai a, é suai ala, ta ului nii l la su. Naa olu, G o GALAGI ná-geezu eelai l ni gaazu. ²² Zeedey n kw ni ga G o GALAGI ná-geezu eelai e. É kpei looni, é : «Màan a, Màli ii, G o GALAGI! Maz l gè G o GALAGI ná-geezu eelai aa, ga gèazu .»

²³ K l G o GALAGI ni ma: «Yiil i, mina lua, è la zaazu.»

²⁴ Zeedey n zala a ulazu loni ná G o GALAGI , é daasei p ni ga: «Ziil i GALAGI.» To a d ná, zaa aza W fela taazu , A iyez l ná-p l ye ei zaama.

Zeedey n Baale ná-zala a ulazu
olo olo fai

²⁵ Ma k i n , G o GALAGI ni
Zeedey n ma: «È- ná-nik zin i zo, kona
d fela gelei. Baale ná-zala a ulazu olo olo,
nii é ga è- n n i, sale wului é loni koba,
naa alaa olo olo. ²⁶ Naama izei maazu a è
zala a ulazu t zu ná, ga pag , G o
GALAGI, a-GALAGI . Da nik zin i velesi i zo, è
kula ga gala zala ai, sale wului nii è kolo olosu,
naa a a se e, è k ga ko ii.»

²⁷ Zeedey n zunu puug ze eni ná-boti nuiti
saama, é naa ni nii kpein G o GALAGI boni
ma. K l é la ni zooni, é a naa ga foloi,
k ni kpidii, t zeí é ni luazu k ná-
p l ye ei a, ta taa eaiti. ²⁸ Si gi zu taa eaiti
ti wuze eni la ga sobuzobui, ti p t ni ga Baale
ná-zala a ulazu olo oloni, sale wu-
lui olo oloni, nik zin i ilagi ulani ga gala
zala ai zala a ulazu , naa t a niin i. ²⁹ Ti
ni aaza asu, ti a : «B a é
naa ai?»

Si gi zu ti ni gaaza agi wosu da, ti ni ti
ma: «Zeedey n e, Zoase ná-doun zunui, naa a é naa
ni.»

³⁰ Gaaman , taa eaiti ti ni Zoase ma: «È-loun
zunui ula, k ni é za, maz l é Baale ná-zala a
ulazu olo ologa, ta sale wului é ni
ná oba .»

³¹ Zoase maa oolii zu nu us iti goo aa oteni, é
ti ma: «Wa a wa Baale maalogi wo b aa? Wa
a wa ba, wo kizo? Nu-o-nu a Baale maalobona,
ta naama nui aa, aisa lina sobu. Ni Baale a ga gala,
é maalogi wo , t zeí ti ná-
zala a ulazu eze elega.»

³² É zo naama voloi ma, ti Zeedey n laasei p ni ga Yelu aale (nii polu ga « aale maalobo»), t ze i ti ma: «Baale maalobo t un daal ma, t ze i é ná-zala a ulazu olo oloni.»

Zeedey n poogi aizi vai

³³ Madiyan nuiti ta Amal ke nuiti, si zi nuiti ti ga folo ulazu ele nu us iti, ti aal ni ba, ti Zulud n ud , ti li ti u Zizeley le n m i zu. ³⁴ G o GALAGI ná-Z nvui yeini Zeedey n ma, é l su. É pu ugi v ni, é A iyez l ná-p l ye ei lolini, ti il polu. ³⁵ É keelaiti te eni Manasee ná-zooi zu, ti naati tolini ti il polu. É keelaiti te eni As l ná p , ta Za ul n, ta N fetali, naati ti l ni ti ti laa omi.

³⁶ Zeedey n ni GALA ma: «Ni a p , è Ize-lay le izo ga ze, e elei è bogai la, ³⁷ w l , nii a gè falizu è ma, nà baala k l i zu zooi ma, molo lo azu . Ni n ai a uuna baala k l i n ma, zooi nii é maa oolii zu, ná p maav ai y de, nà kw gè a p è Izelay le izo ga ze, e elei è bogai la.»

³⁸ Uele n ana é ni la. Poluma zobui, é wuze eni ga sobuzobui, é li é baala k l i lu a, ma n ai kokoi laaveni.

³⁹ Zeedey n ni GALA ma: «Mina yii aawana mà, gaaza a gila kpe n a gè bosu ga e, poo gaa elagi é il baala k l i a, t ila kpe n v ai y de, k l n ai zooi maa kpein z maa oolii zu.»

⁴⁰ GALA ge naa n ni m n kpidii naa. Baala k l i ila kpe n a f ai y ni de, n ai uuni zooi ma ná p .

7

Zeedey n

ta k nu unsa ag iti (300)

¹ Poluma zobui, Yelu aale, nii é ga Zeedey n, ta ná-k nuiti ti il ni pelei zu, ti liini ti u Gal de zi ungi oba . Madiyan nuiti ti uuni ti zu elei, é zo M lee izei a, ey su ma n m i zu. ² G o GALAGI ni Zeedey n ma: «Nu us i é è olu, naati gola m in , gè a va bu, ti a pil s l Madiyan nuiti ma. Naa a na, Izelay le nuiti ta waso n un ma, ti isi ga ti z b i a ti un m gai da.

³ Niima aaza agi wo a- nuiti saama, è ma: «B a é wo zaama, é luazu sasu a ali? É maa oozá Galaade gizei a, é li ná-taazu.» » Ná-k nui zunu waa uufele maazu feleg (22 000) a é aleni ma, é y ni ná ga zunu waapuug (10 000).

⁴ K l G o GALAGI ni Zeedey n ma: «K nuiti gola m in d . Yei ga tiye k tu i b , miná a suw ngi wosu ná. Nii nà è ma: «Nii a il è olu,» naa a il è olu. K l nii kpein nà è ma: «Nii mina il è olu, wo a li,» naa mina il è olu, wo a li.»

⁵ Zeedey n yeini ga ná-zunuiti k tu i laa . G o GALAGI ni ma: «Nui nii kpein a laa zi i a, é a kp le ga gil i ele, naati se e z iti ba, ti il su iibi a, ti a le, è ti u y .» ⁶ Nui niiti ti ni zi i lezu, ti se e ga yeei, ti to la, naati ti ni ga zunu unsa ag (300). Z iti kpein ti il ni iibi a, ti laa zi i a, ti a kp le.

⁷ G o GALAGI ni Zeedey n ma: «Zunu unsa ag i (300) niiti ti zi i lea ga yeei, naati ka

gè wo un m su ga ti maa ele, gè Madiyan nuiti d wo yeezu. Nu us i m taiti ti ale ma ta- l iti bu.» ⁸ Naa olu, Zeedey n Izelay le zunuiti kpein gaa aleni ma, s ge li ná-se e otai wu, é zunu unsa ag (300) n mak , naati ma ti ta-laamianigiti se eni, ta ta- u ugiti. Tama Madiyan nuiti ti ni uuni ti yee wu n n m i zu.

Zeedey n zili nuiti ta- nui
ta segi wo fai

⁹ Naama idi ná, G o GALAGI ni Zeedey n ma: «Li, è laal Madiyan nuiti bu ta- la ai zu, maz l gè ti l a è yeezu. ¹⁰ Ni a luazu ga è yei ná, à yei ta- la ai zu, wa a-woti nui Pula. ¹¹ Woilo, è naa m ni nii ti bosu, naa a è z b l , a yei naa olu è laal ta- la ai wu.» Zeedey nni ti yeini ta ná-boti nui Pula, naati ta- la ai ma m ungi b . ¹² Madiyan nuiti, ta Amal ke nuiti, ta folo ulazu ele nuiti, ti vazaga ni de n m i zu, ti m ingola, e kotogiti, nu la ena zoo é a ta- m iti gaalu, ti m inni e kpolo i oba a aegi.

¹³ Zeedey n zeeliai ma ná, w l zunui ta ni segi zu ulazu b lai ta ma. É ni ma: «Sèsu , w l w lezegi ma ului gila ge ilikilini, é li é loo Madiyan nuiti ta- la ai zu, seeliai ma se e otai b , é lo ani maazu ta buu a, é toka zoi ma.»

¹⁴ B lai goo aa oteni, é ma: «Ani ili n p ta ga ná, k ni Zoase ná-doun zunui Zeedey n ná-bo a z kp i, Izelay le zunui, nii GALA ge zobogi veai b , ga é pil s l Madiyan ma, ta ná- k nuiti.»

¹⁵ Si gi zu Zeedey n segi zu wooi m nini da, ta poluwo gooi, é n k ni, é ale ma Izelay le nuiti ta-
la ai zu, é ti ma: «À wuze e, maz l
G o GALAGI zobogi vea wo , wo pil s l
Madiyan nuiti ta- nuiti ma.»

¹⁶ Zeedey n zunu unsa ag iti (300) gaa w ni su sa a, é pu ugi veeni k nui ilagilagi p zea, ta p l li i zu akai, nii ti ni s m gi aazosu, ti d su. ¹⁷ É ni ti ma: «Wa rr un p t su, wo a naa n , nii gè k zu. Nà zeelina n feya ta- la ai oba , nii gè k zu, wo naa . ¹⁸ Si gi zu gè pu ugi v zu la, niiti kpein ti bà, wa pu ugi v wa alaagi ta- la ai maa oolii zu, wo ma: «G o GALAGI , Zeedey n !»

G o GALAGI zobogi vee vai
Izelay le ya

¹⁹ Zeedey n ta zunu ungilagiti (100) ti zeelini Madiyan nuiti ta- la ai zu, aisa kua zaamai. Naati ti k la a maa nuiti maavaliboni n feya. Gaamago n , Zeedey n ta ná-nuiti ti pu ugi v ni, ti p l li iiti golo, niiti ti ni zoni ti ya. ²⁰ Tizeizu sa ag iti p ti pu ugi ni, ti ta- l li iiti golo. Ti s m gi zoni ga ti- i, pu ugi ti-yeezai a, ti a f , ti a kpeei loo, ti ma: «À sogi wo ga wa-wo a z kp i G o GALAGI , ta Zeedey n !» ²¹ Ti ilagilagi p ge y ni loni losu , k la ai maa oolii zu, zunuiti kpein ti elani ti ula k la ai a ga kpiz i, ti a kpeei loo. ²² Zunu unsa ag i (300) ai ma pu ugi v zu, G o GALAGI vaani bu, ga t iti ti ni k la ai zu, ti ma ga bo a z kp iti. K la ai zu nui m taiti ti

iz ni, ey su ti li B te-Sita, ti li ga Seleela ele,
ti zeeli A le-Me la taa wolai b , Ta ate
oba .

Izelay le nui z iti
ti aa vai kp bai ma
²³ Izelay le zunuiti ti aal ni ba, N fetali geleiti,
ta As l ta Manasee geleiti, ti il ni Madiyan nuiti
polu. ²⁴ Zeedey n keelaiti te eni Efelayime ize yooi
zu ná p , ti ma: «À yei wo Madiyan nuiti daa omi,
wo zi le esu ti so ti lu , ey su B te-Bala,
ta Zulud n le esu ti.» Ti Efelayime zunuiti kpein
tolini, ti yeini ti zi le esu ti so, ey su B te-
Bala, ta Zulud n le esu ti. ²⁵ Ti Madiyan nu-
iti ta- undi i feleg zoni, W l e ta Zee e, ti
W l e aani fasai ma, daasei p ai ga W l e
vasai, ti Zee e aani d i kp t zu , nii
daasei p ai ga Zee e ná-d i kp t zu .
Ti il ni Madiyan nuiti polu, ti liini ga W l e
n ungi, ta Zee e n ungi, ti fe Zeedey nya, Zulud n
olu elei, folo ulazu elei.

8

Efelayime nuiti ta-yii aawana vai

¹ Efelayime zunuiti ti ni Zeedey n ma: «Leeni vaa
a è k ai ga giye? Lee vaa zu è la gi lolini, è liizu
Madiyan nuiti sakpesu?» Ti laal ni bu, ti gola.

² Zeedey n ti woo aa oteni, é ti ma: «Lee
vaa wola a gè k ai, nii nu a pok na w n
ai ma? Efelayime nuiti, wo-losu wo naa
ai, posuy i naa la w l ni, é a le e
A iyez l ná-p l ye ei n n ma l i
kp t ai a? ³ Naa p poluma, wa a GALA ge
Madiyan undi iiti W l e ta Zee e l ni wo

yeezu. Lee ok ma vaa a gè k ni ga woye naazu?» Zeedey n ná-goo aa otegi ti yiil ini, ti ze e zii aawanai olu.

Zobo s l fai
Madiyan masagiti ma

⁴ Zeedey n zeeliai ma Zulud n ma, ta zunu unsa ag iti (300), ti maazu ud ni, ti wola l ai, k l ti ni n ti zili nuiti kp zu. ⁵ Zeedey nni seeliai ma Suk te taa wolai zu, é ni taa eaiti ma: «Nà wo maan n zu, à ulua ve zunuiti zea, niiti ti màazaasu, maz l ti l a, tama nà d Zee a ta Salemuna zu, niiti ti ga Madiyan masagiti.»

⁶ Suk te undi iiti ti goo aa oteni, ti ma: «Leeni vaa zu gá daamianigi ve a- nuiti zea? È yeezi Zee a ta Salemunani bu, aa ti l è yeezu?»

⁷ Zeedey n ni ti ma: «Ni é a ana, si gi zu Ĝ o GALAGI Zee a ta Salemuna l zu la zèezu, nà wo zuvala ga te ebai zu aingiti ta aingi ma zii p .»

⁸ Zeedey n ze eni ná, é li Penuwele, é fali ilagi naa n woni ma laa eaiti ma. Penuwele nuiti ti goo aa ote gilagi naa n woni da, nii Suk te nuiti ti boni la. ⁹ É ni Penuwele nuiti ma: «Si gi zu k i a ena la, nà alena ma ziil igi zu, nà wa-laa eaiti ta- l aa ooza golai loka.»

¹⁰ Zee a ta Salemuna ti ni Kaalek l ta ta- nuiti, ti-lieg i ni ga zunu waapuug maazu l lu (15 000). Naa n a é y ni ti ya, folo ulazu ele nuiti ta- nuiti su zunu waaungila waa ufeleg (120 000) kpein ge zaani, niiti ti ni k i zu ga bo a z kp i.

¹¹ Zeedey n l ni ga te ete e nuiti ta- elei, N a folo ulazu elei ta Y ge e a, é liini é k la ai zakpe, nii é laani la, maa ili

la ni ma. ¹² Madiyan masa feleg iti, Zee a ta Salemuna, ti elani. Zeedey n il ni ti olu, ti ti zo, dualuagi l ni ta- nuiti su, ti vaza.

Suk te ta Penuwele nuiti sulo a vai
¹³ Zoase ná-doun zunui, Zeedey n ze ezu k ma , é l ni ga pelei, é gize y zu Geel se. ¹⁴ É zunu loungoi ta zoni, Suk te nuiti saama, é gaaza a, naa Suk te undi iiti ta k wolaiti daaseigi z ni, é fe zea, ti ni ga zunu uul fela maazu l fela (77). ¹⁵ Naa olu, é aani Suk te nuiti p b , é ti ma: «À w l Zee a ta Salemuna a, niiti wo pòmuni ta-vaa zu, wo a mà: <Zee a ta Salemuna ti l a è yeezu aa, gi a daamiani fe a-nuiti zea, niiti ti l ai?» ¹⁶ É Suk te taa wolaiti soni, é te ebai zu aingiti kula, ta aingi ma zii p , é ti zuvala da. ¹⁷ É Penuwele taa eaiti ta- l aa ooza golai lokani alaa, é zunuiti paa.

¹⁸ Zeedey n ni Zee a ta Salemuna ma: «Zunuiti ti ni ale, niiti wo ti aani Ta l?»
 Ti goo aa oteni, ti ma: «Ti ni ga è ele, ti elei ni e masa doun a.»

¹⁹ Zeedey n ni ti ma: «K leaiti kana, gi dee ma. Nà onazu G o GALAGI ma, nii é vulua, ni wo ti y ni vulua, wo la ti aani, gè la ena wo aa p l!» ²⁰ É ni ná-doun zunu m ungi Yeet l ma: «Wuze e, è ti aa!» K l zunu loungoi la ni ná-bo a z kp i ulani su, t zeí é ni luazu, maz l zunu loungoi n ni de d .

²¹ Zee a ta Salemuna ti ni Zeedey n ma: «Wuze e, è gi aa a i! Maz l elei zunui la, zekana ná-z b i la!» Zeedey n wuze eni, é Zee a ta Salemuna aa. Naa olu, é ta- m iti k bu y l ag iti se eni.

Zeedey n l vai masadai a

²² Izelay le zunuiti ti ni Zeedey n ma: «Zei ga masagi gi unda, a ze ena ná è-loun zunui, naa olu è-lounloun, maz l è gi izoga gi ula Madiyan nuiti zea.»

²³ Zeedey n ni ti ma: «Gè la zeizu wo unda ga masa, an dònun zunui e, aa dònunloun. G o GALAGI a é zeizu wo unda ga masagi.» ²⁴ Zeedey n ni ti ma m n : «Nà faa ila bosu wo ma ga wo k : Wo ilagilagi zanu goizu anigi gila fe b , aniiti su ti zogai k i zu.» Zanu goizu anigiti ti ni Madiyan nuiti zea, t ze ele ana te ebai zu nuiti ti ni la.

²⁵ Ti ni ma: «Gá ti ve ga koozun .» Ti se e wolai zuvieni, s ge a goizu anigi ili su, é ula naa zu, nii é sogai k i zu. ²⁶ Zanu goizu anigi Zeedey n s l ni, ti p bu gi ni ga kilo uufeleg (20). É k bu y l iti s l ni alaa, ta se e i pag iti, niiti Madiyan masagiti ti ena too ba, ta y l ag iti, ti ni ta- m iti k bu. ²⁷ Zeedey n zala a ula ze ei t ni la, nii é ga kakazu gelei, é daani ná-taazu , W fela. Miná a Izelay le nuiti ti z ni ná, t ze ti ni n k su bu. É ni ga balii Zeedey n ta ná-p l ye ei.

Zeedey n zaa vai

²⁸ Madiyan oloni Izelay le , ti la m ungi wuze eni p . Zoi zeini ziil igi zu, kona uunaanig (40) laawu Zeedey n zii ma voloi p su.

²⁹ Zoase ná-doun zunui Yelu aale, nii é ga Zeedey n, aleni ma, é ze ná-p l i wu. ³⁰ Zeedey n doun zunuu fela (70) z l ni, kp gelei, maz l

anzai wola m inni. ³¹ Anzai Sik me, nii é la ni vuluni ga z itik ele, naa doun zunu ila s l ni b alaa, é naa laasei p ni ga A imeel ke.

³² Zoase ná-doun zunui, Zeedey n zaani, k l é p l za agi woni undaan i zu. Ti maa uluni k Zoase ná-kabaye ei zu, W fela taazu , nii é ni ga A iyez l ná-p l ye ei n n i.

³³ Si gi zu Zeedey n zaani la, Izelay le nuiti ti t zeini ga kolo ologi a ta Baaleni, ti Baale-Belite ni ga ta- alagi. ³⁴ Izelay le nuiti ti la ni iz ni G o GALAGI zu, ta-GALAGI, nii é ti vieni, é ti ula ti zili nuiti kpein zeezu, niiti ti ni ti-maa oolii zu. ³⁵ Ti la ni faan i wuu w ni, ga tago n p , é a lo Zeedey n ná-p l ye ei a, nii é ga Yelu aale, faa ag i nii kpein é k ni Izelay le letema.

9

A imeel ke ze i vai
ga masagi Sik me

¹ Yelu aale, nii é ga Zeedey n, naa ná-doun zunui gila, nii é ga A imeel ke, naa a é liini k k ni p b Sik me, é dee ná-p l ye ei wu nu us iti p , é ti ma: ² «À Sik me nu wolaiti gaaza a, wo ti ma: <Leeni a fiz gai wo ma, Yelu aale ná-doun zunu uul felaiti (70) ti ze i wo unda, aa nu ila n ze i wo unda?> À iz su ga wo ta a ga ze, ada ga ama ilagi.»

³ K k ni ti liini ti naama woiti daazeeli Sik me nu wolaiti kpein ma. Naati kpein ti itoni A imeel ke a, maz l ti ni ma: «Gi ta e.» ⁴ Ti wali ae uul fela (70) veeni zea, ti se e Baale-Belite l bi l i wu. A imeel ke nu akaiti ta te ete e nu-iti se eni ga naama walii, ti il polu. ⁵ Naa oluma,

é liini k ná-taazu W fela, é k
 Yelu aale ná-doun zunu uul felaiti (70) paa, é ti p
 paani k tu ilagi maazu. K ni Y tame ila kpe,
 Yelu aale ná-doun zunui, nii gola l ini ti zu, naa la
 ni zaani, t zeí é l uni. ⁶Sik me nu wolaiti
 kpein ta B te-Milo nu us iti kpein ti aal ni ba,
 ti A imeel ke zeí ga masagi, ti naa ni s ne gului
 wu Sik me, zala a tu aa oozagi oba .

Y tame ná-faalaalii
⁷Naa kpein ge woni Y tame ma. É liini é lo Galizime
 gizeí unma , é ni ti , é woo ula la, é
 ma:

À woilo gòo ma, Sik me nu wolaiti,
 ni wa p ga GALA ge wo woom ni!
⁸Gulu wolaiti ti liini,
 ga ti gul i zi masagi ma, é zeí ti unda.
 Ti ni wolive wului ma:
 «Zeí gi unda ga masagi.»

⁹K l wolive wului ti woo aa oteni, é ti ma:
 «Gè e mà waai ma wul i vee vai a aa,
 nii ta a GALA ta nu us iti d bi la,
 gè li gè l ga gè zeí guluiti unda?»

¹⁰Guluiti ti ni naazu koole oole gului ma:
 «Da, è zeí gi unda ga masagi!»

¹¹K l koole oole gului ni ti ma:
 «Gè l mà n i a, ta mà waa ag i,
 gè li gè l ga gè zeí guluiti unda?»

¹²Guluiti ti ni leez n ansa gi ma:
 «Da, un è zeí gi unda ga masagi.»

¹³K l leez n ansa gi ni ti ma:
 «Gè l nà-d i a,
 nii é GALA ta nuiti koozun zu,
 gè li gè l ga gè zeí guluiti unda?»

¹⁴ Názu a guluiti kpein ti ni la ain ba wului ma:
«Da, è zeì gi unda ga masagi.»

¹⁵ Ğain ba wului ti woo aa oteni, é ti ma:
«Ni wo-yiimai ana, wo gul i zi mà,
wo k ga masagi wo unda,
à a wo l u mà niinigi wu.
Ni wa l na, abui a ula mà aingiti su,
é Li an s dele guluiti gala.»

¹⁶ Y tame ni ma m n : «Niizu de mu,
kisi ag i a wo bogai n i, ta s ledai,
A imeel ke zeì vai zu ga masagi? Faa ag ana
n i wo k ai Yelu aale ná-p l ye ei letema?
Wo unfemai vee b n i, é zoloo ná-k woti
ag iti ma, niiti é ti ni? ¹⁷ Maz l k
k i ni wo , é ikulani z nvui zu
k ma , é wo ulani Madiyan nuiti zea. ¹⁸ W un,
wo wuze ea k ná-p l ye ei laal ma za,
wo ná-doun zunuiti paani, zunu uul fela (70), k tu
ilagi maazu. Wo ná-boti anzanui ná-doun zunui
A imeel ke lo Sik me ga masagi, t zeì to a ga
wo- loin. ¹⁹ Ni kisi ag i ana wo bogai
za, ta s ledai, Yelu aale letema, ta ná-p l ye ei,
A imeel ke wo yiima vai wo , wa alaa
wo ziima vai ! ²⁰ Ni naa laade, abu ila ka ula
A imeel ke zu, nii a Sik me nu wolaiti gala, ta Milo
l ye ei, abu ila ka ula Sik me nu wolaiti su,
ta B te-Milo nuiti, nii a A imeel ke alal»

²¹ Y tame elani é li é l u Beel, miná a é
y ni ná, é maa ooza k loin A imeel ke a.

Nuiti ti wuze e vai
A imeel ke laal ma Sik me

²² A imeel ke ni ga kundi ii Izelay le
unda kona sa ag laawu. ²³ Naa oluma, GALA

ge goo aa aalala y nvui l ni A imeel ke ta Sik me nu wolaiti z zu, naati ti wuze eni daal ma, ²⁴ t ze i faa i a é k ni ga Yelu aale ná-doun zunu uul felaiti (70), naa a a k ti ma amai la A imeel ke unma, t ze i ti-loin e, to a é ti aani, Sik me nu wolaiti ti ba. ²⁵ Nii a k ti zoo A imeel ke la, Sik me nuiti, ti nuiti seini gizeiti unma , ti ti l u taa wolai oba , naama zunuiti ti ni loozu nuiti ma, niiti ti ni le esu ti oba . Ma wooi woni A imeel ke ma.

²⁶ Yeeta, E de ná-doun zunui Gaale, ta k lointi ti ni le esu Sik me. Sik me nu wolaiti kpein ti laani da. ²⁷ Ti liini ta-leez n eleiti su, ti ma waaiti kula, ti ti t , ti koozun v tii ula, ti li ta- alagi ná-p l i wu, ti daamii wo, ti le, ti A imeel ke oto. ²⁸ E de ná-doun zunui Gaale ni zu ma: «B a é ga A imeel ke, a é ga Sik me, gi a botii A imeel ke ? Yelu aale ná-doun zunui laade aa, Ze ule laade é a ga ná-keelai? À botii Gam l zunuiti b , nii é ga Sik me k . G un, leeni vaa zu gá botii A imeel ke ? ²⁹ Ni nui ta a niima nu us iti ta- undi ilai veena zèa! Nà la A imeel ke maa ooza. Nà la A imeel ke ma: «Li è ta a-zala usuiti ba, è a è k i !»

³⁰ Ze ule taa masa golai, naa m nini nii Gaale boni, E de ná-doun zunui, gola yii aawanani.

³¹ É keelaiti te eni d uzu A imeel ke ma, é ma: «W l , E de ná-doun zunui Gaale, ta k lointi ti aa Sik me, ti taai wuze ea è laal ma. ³² K ni niina è a a ga kuai, wa nu us iti ti è a, à l u ti a ala ai zu.

³³ Sobui, foloi a ulana, a wuze e è yei ti ma taa wolai zu. Si gi zu Gaale ta polu nu us iti ta wuze ena la è laal ma, a naa la, nii a-z b i a zoo

da.»

³⁴ A imeel ke ta nu us iti ti ni polu, ti wuze eni ga kuai, ti li ti l u Sik me oba , ti zeini su ga naanig . ³⁵ E de ná-doun zunui, Gaale ulani, é lo taa zi ida . A imeel ke ta nu us iti kpein ti ni polu d u elei zu, ti ulani k l ma.

³⁶ Gaale ti aani, é Ze ule ma: «W l nu us iti ba, ti gizei yeizu.»

Ze ule goo aa oteni, é ma: «Gizeiti ma niinigi a è kaazu ga numaa e.»

³⁷ Gaale ni ma m n : «Nu us iti be ti yeizu zou zaama , b b i a aazu ga ungaizi s ne gului ma elei.»

³⁸ Ze ule goo aa oteni, é ma: «Da-zu ula ag iti ta mini, i è ni zu ma: «B a é ga A imeel ke, gi a botii b ?» Nu us iti ta ga naa, è ni ti l l su? Liina niina è k i ba!»

³⁹ Gaale loni Sik me nu wolaiti tu , é k i A imeel ke a. ⁴⁰ A imeel ke il ni polu, é ela naa a. Nu m inm in maawanani ti za, tanigaa ti looni, aisa ti a zeeli taa zi ida .

⁴¹ A imeel ke w ni Aluma. Ze ule Gaale ni ta k leaiti, ti la zooni ti a y Sik me.

A imeel ke Sik me olo olo fai

⁴² Poluma zobui, Sik me nu us iti ti ulani ala ai zu. Naa woni A imeel ke ma, ⁴³ é ná-k nuiti se eni, é ti aa w su ga seizu sa ag , é l u ala ai zu, ti pelei un. É kaai ma ga nu us iti ta ulazu taa wolai zu, é wuze eni ti laal ma, é ti zakpe. ⁴⁴ A imeel ke ta nu zeizu lieg i é polu, ti vazani, ti loni taa zi ida , nu ulu feleg iti ti uuni naati kpein ma, niiti ti ni

ala ai zu, ti ti zakpe. ⁴⁵ É laal ni taai wu, é lu a loni ba folo ila g l in. Y v l é ale a taai zo, é zu nu us iti p paa ti ni ná. É taai lokani, é kpoloi vaza ná.

⁴⁶ Si gi zu Mighedale-Sik me nu wolaiti ti naa m nini da, ti elani ti li ti l u ze ei zu, ta- alagi Belite ná-p l i wu. ⁴⁷ É woni A imeel ke ma ga Mighedale-Sik me nu wolaiti p ti aal ni ba. ⁴⁸ A imeel kel ni Salemon gizei ma, ta nu us iti ti ni polu. É zoov i ze eni, é gulu ekegi le ega, é kula ba, é da ma. Naa olu, é ni polu nu us iti ma: «Wo naa aa, nii gè k ai, à suvil wo k , e elei gè k ai la.» ⁴⁹ Nu us iti kpein s ge gulu eke gilagila te eni, ti il A imeel ke olu. Ti liini ti gulu ekegiti pu ze ei laa , ti abui lo ba, ti naa ala, ta nii kpein é ni ná. Zekana ti Mighedale-Sik me taa eaiti kpein undaa ilini la, nu waagila (1 000) k ala ni de, zunuiti ta anzanuiti.

A imeel ke zaa vai

⁵⁰ Naa oluma, A imeel ke liini Tee se. É laal ni taai wu, é so. ⁵¹ P l aa ooza go- lai ni taa zaama , zunuiti ta anzanuiti ti ni l uzu ná, ta taa nu wolaiti. Ti daa uluni ma, ti l k ma . ⁵² A imeel ke aani p l aa oozagi b , ná ni ga ti-l uzu , é laal ni bu, é maa u a p l la a, ga é abui lo ba. ⁵³ Názu a anzanui ta molo zi a tui looni la A imeel ke n ungi zu, é n unkalagi wolowolo. ⁵⁴ Gaamago n , é zunu loungoi lolini, nii é ni ná-k z lai ze ezu, é ma: «Da-wo a z kp i ula su, è pàa, naa a a k ti mina a ga ma: «Anzanu a é paani.» » Zunu

loungei b ni, é za. ⁵⁵ Izelay le zunuiti ti kaai ma ga
A imeel ke za, s ge liini ná-taazu.

⁵⁶ Dele ana GALA ge A imeel ke ná-faa i
zalani la t i ma, nii é k ni ga k ,
t zeik loun uul felaiti (70) paa vai a.

⁵⁷ GALA ge Sik me nuiti ta-vaa i otokulani tiya
i ma. Dele ana Yelu aale ná-doun zunui
Y tame ná-foovooi laazeelini la.

10

T la ta Yayiil,

tukp aale e nuiti Izelay le unda

¹ A imeel ke zaa oluma, Pua ná-doun zunui T la,
nii é ni ga Dodo ná-dounloin, Isakaal ná-bolodai zu
nui ta, naa a é wuze eni ga é Izelay le unm . É
ni zeini Samiil, Efelayime ize yooi zu. ² É ni
Izelay le ga tukp aale e nui kona uufeleg
maazu sa ag (23) laawu. Naa oluma é zaani, ti
maa uluni Samiil.

³ Yayiil Galaade nui a é zeini potogi zu, ga
tukp aale e nui Izelay le unda, kona uufeleg
maazu feleg (22) laawu. ⁴ Ná-doun zunui ni
ga puusa ag (30), ti ni zeizu soovale
uusa ag iti (30) k ma, taa uusa ag (30)
a é ni ti ya, ti ti-laaseigi ni ga Yayiil ná-
taaiti, zaa aza naa n a é ti a, ta uuni Galaade
yooi zu. ⁵ Yayiil zaani, ti maa uluni Kamon.

Am n nuiti ti Izelay le nuiti kp l vai

⁶ Izelay le nuiti ti G o GALAGI wanama vai
ni m n . Ti Baaleni d bini, ta Asetaateiti,
ta Siili nuiti ta- alagiti, ta Sid n nuiti ta- alagiti,
ta Moa e nuiti ta- alagiti, ta Am n nuiti, ta Filiseti
nuiti. Ti l ni G o GALAGI a, ti la m

ni d bizu. ⁷ G o GALAGI yii aawanani Ize-
lay le ma, é ti di Filiseti nuiti ma, ta Am n nuiti.
⁸ É zo naama onagi ma, ey su kona puug maazu
l sa a (18) laawu, ti Izelay le nuiti maan ni,
ti ti nimiza. T iti ti ni Zulud n folo ulazu
elei, Am l nuiti ta-yooi zu Galaade. ⁹ Am n nuiti
ti Zulud n ud ni, ti k i Zuda a, ta
B nzam n, ta Efelayime l ye ei. Izelay le
nuiti ti ni kidaa ili golai zu. ¹⁰ Izelay le nuiti ti
ainni G o GALAGI woizu, ti ma: «Gi kotoi
a è laal ma, maz l gi l a è a, gá-
GALAGI, gi a Baaleni d bi.»

¹¹ G o GALAGI ni Izelay le nuiti ma: «É zo
Ezipete nuiti ma, é li Am l nuiti p , ta Am n nuiti,
ta Filiseti nuiti, ¹² ta Sid n nuiti, ta Amal ke nuiti, ta
Maon nuiti, naati kpein ti wo nimizani, k l si gi zu
wo kpee looni la gòizu, gè la ni wo izoni, gè a wo
ula ti ya aa? ¹³ K l wa ya, wo l ni bà, wo
a gala kiligiti d bi. Naa a é ba, gè la m wo izosu
m n . ¹⁴ À li wo kpee loo gala kiligiti goizu, niiti wo
yiimaze eai ga tiye, ti wo izo wa-maan zi gi
zul!»

¹⁵ Izelay le nuiti ti ni G o GALAGI ma: «Gi
kotoi a, gi zo, e elei è p la. K l yiil ,
è gi izo za!» ¹⁶ Ti gala kiligiti kulani zaama,
ti G o GALAGI l bi. G o GALAGI la ni
vaani bu, ga Izelay le y kp l i zu.

¹⁷ Am n nuiti ti aal ni ba, ti ta- la ai
u Galaade, Izelay le nuiti ti aal ni ba alaa, ti
ta- la ai u Misepa. ¹⁸ Nu us iti ta Galaade
undi iiti ti aaza ani ga: «Zunui
a a laal Am n nuiti bu? To a ga Galaade nuiti
kpein ta- undi ii.»

11

Z fetee,
tukp aale e nui Izelay le unda

¹Galaade nui Z fetee ni ga k nu wola. É
ni ga kolo olo anzanui ná-doun zunui, ti y zu
ta zunui daa ni ga Galaade. ²Zunui naa an-
zai alaa ge zunu lointi s l ni. Naati ti w l ni,
ti Z fetee ni p l ye ei wu, ti ma: «È la
pogani z l ga gi- ná-p l i wu, maz l
a ga anzanu ili ná-doun zunu.» ³Z fetee elani, é
maa ooza k leaiti ba. É liini é ze i T e yooi
zu. Nu akaiti ma ulugi il ni polu, ti a si polui
wo.

⁴Yee alai tanigaa oluma, Am n nuiti ti
k i ni Izelay le a. ⁵T i Am n nuiti ti
k i ni Izelay le a, Galaade wolaiti ti
liini, ti Z fetee loli T e yooi zu. ⁶Ti ni Z fetee
ma: «Da è ga gá- ulu ai, ade Am n nuiti
sakpe.»

⁷Z fetee Galaade wolaiti goo aa oteni, é
ti ma: «Wo la ni w inze eni aa, wo a kp , wo
kùla k ná-p l ye ei a? Lee vaa zu wo aazu
p niina, t i wo kidaa iligi zu aa?»

⁸Galaade wolaiti ti ni Z fetee ma: «Naa mu
ka é k ai gi aai è b olu niizu, è lo gi lu ,
è Am n nuiti sakpe, è ga gá- undi ii, è
Galaade nuiti kpein ba.»

⁹Z fetee Galaade wolaiti goo aa oteni, é
ti ma: «Wa liina ga ze olu, gè Am n nuiti sakpe, ni
G o GALAGI a ti l na zèezu, nà a ga ga
wa- undi ii.»

¹⁰Galaade wolaiti ti ni Z fetee ma:
«G o GALAGI a ga zeelei, nii gi bosu gá zi

ga è-wooi.» ¹¹ Z fetee il ni Galaade wolaiti polu, ti li. Nu us iti ti yeeloni ba, ti k ga kundi ii, ta k ulu ai unda. Z fetee naa kpein su ulani, nii ti zolooni ma ta k wolaiti, G o GALAGI aazu Misepa.

Z fetee ná-keela wooi le e fai
Am n nuiti ma

¹² Z fetee keelaiti te eni Am n masagi ma, é ma: «Leeni a é è isu dàal ma, è aazu è a k i nà-zooi a?»

¹³ Am n nuiti ta-masagi keelaiti goo aa oteni, é ti ma: «To a ga Izelay le ulazu Ezipete yooi a, ti nà-zooi ze eni, é zo zi wolai Aalen n a, é li zi wolai Ya ke b , é zeeli Zulud n ma n m i ma. À mináti fe zèa, ziil igi zu.»

¹⁴ Z fetee keelaiti te eni olu ga niin Am n nuiti ta-masagi ma, ¹⁵ ti liini ti ma: «Z fetee bog ga: Izelay le la Moa e you ze eni, aa Am n nuiti ta-you. ¹⁶ T ze i Izelay le l ni é ze e Ezipete, é zi ni ga te ebai zu elei, ey su é zeeli Seeli Kpolo i ma, é zeeli Kad se. ¹⁷ Názu a Izelay le nuiti ti keelaiti te eni la Ed me masagi ma, ti ma: «Soma gi le e ga a-yooi zu ele.» K l Ed me masagi la ni k ni, é a woilo. Ti ta le eni alaa Moa e masagi ma, naa alaa l ni. Izelay le nuiti ti y ni Kad se.

¹⁸ «Ti zi ni te ebai zu, ti latini Ed me yooi ma, ta Moa e yooi, ti a ga Moa e yooi folo ulazu elei, ti uuni zi wolai Aalen n olu , ti la l ni Moa e yooi zu, maz l Aalen n a é ga Moa e you w gi.

¹⁹ «Izelay le nuiti ti keelaiti te eni Am l nuiti ta-masagi Si on ma, G se on masagi, ti ma:

«Soma, gi zi a-yooi zu, gi le e, gi li gi liizu ná.»
²⁰ K l Si on la ni wola laani Izelay le la, é a
 va bu ga naa a le e ná-zooi zu. É ná-nu us iti kpein
 gaal ni ba, ti ti un Ya ase, ti k i ti
 a.

²¹ «G o GALAGI, Izelay le ná-GALAGI, Si on
 ta ná-nu us iti d ni Izelay le yeezu, é pil
 s l ti ma. Izelay le zooi kpein soni, Am l
 nuiti ti ni ná. ²² Ti Am l nuiti ta-yooi kpein soni,
 é zo zi wolai Aalen n ma, ey su é zeeli zi wolai
 Ya ke ma, é zo te ebai ma, é zeeli Zulud n ma.

²³ «Niizu niina, ni G o GALAGI, Izelay le ná-
 GALAGI, Am l nuiti kp a ná-nu us iti Izelay le
 lu , a p è ti ná aa? ²⁴ Nii n p a-
 alagi Kem se feezu è ya ga è so, è la naa zoga aa?
 Nii kpein G o GALAGI, gá-GALAGI seizu gi lu ga
 gi se e, gi la naa ze ea aa? ²⁵ È viz g mu Balake
 a aa, Sip l ná-doun zunui, Moa e masagi? É
 Izelay le zakpeni n i aa, aa é k ni
 ba? ²⁶ É a ga kona unsa ag (300) Izelay le zeini
 G se on, ta Al w l, ta taaiti ti iliai ti a, ta taa
 wolaiti kpein ti zi wolai Aalen n laa . Leeni vaa
 zu wo la ni ti ulani ti ya naama zi gi zu? ²⁷ N un
 nà, gè la kotoba vaa n p k ni è laal ma, a
 a è faa i zu ga ze, è k i vai r un
 ba. G o GALAGI, tukp aale e GALAGI, za
 ga tukp aale e nui Izelay le nuiti ta Am n nuiti
 z zu!»

²⁸ Am n nuiti ta-masagi la ni woiloni naama
 woiti ma, niiti Z fetee ni ti wosu ma.

Z fetee ná-minaze egi
 ta ná-pil s l fai

²⁹ Naazu , G o GALAGI ná-Z nvui yeini Z fetee ma, é Galaade ta Manasee yooiti maazu ud ni, é le e Misepa Galaade yooi zu, se eai ma miná, é liini lu , é laal Am n nuiti bu. ³⁰ Z fetee minaze eni G o GALAGI , é : «Ni gaamazu a zobo feena b , gè pil s l Am n nuiti ma, ³¹ nà nu m ungi naa ve è , gè kula ga gala zala ai, nii a ula nà-p l i wu, é a dàa omisu, nà zobo s l na Am n nuiti ma k i zu, gè ale ma.»

³² Z fetee le eni é li Am n nuiti daal ma, é k i ti a, G o GALAGI ti l ni zeezu. ³³ É ti wola zu olo oloni taa wola uufeleg (20) zu, é zo Al w l, Minite ele, ey su é zeeli A le-Kelamime. Am n nuiti ti oloni Izelay le nuiti b .

Z fetee ná-doun anzanui ná-fai

³⁴ Z fetee aleni ma olu ná-p l i wu Misepa. W l , ná-doun anzanui a é ulani, é daa omi ga tamadegiti ta kua wo faiti. Ná-doun ila kpegi ni de, zunu loun la ni zea, aa anzanu loun. ³⁵ É kaani n feya, é ná-se eiti balini ga, é ma: «Ee, dòn anzanu! È kp l a, a m àan nuiti saama! Gè minaze e bog G o GALAGI aazu, gè la ze ea nà-minaze ei olu.»

³⁶ É ni ma: «K , ni è minaze e boga, G o GALAGI aazu, nii kulaai è laa , è bo, naa ga ze, niizu G o GALAGI n otokula è zili nuiti ma, Am n nuiti.» ³⁷ É ni k ma: «Faa ila ka gè falizu è ma, è k b , alu feleg ve b , gè li ga b laiti gizei ma, gi nà-kpea w l i wo.»

³⁸ Z fetee goo aa oteni, é ma: «Li!» É valini ma ga alu feleg . É liini gizei ma, ta b laiti, ti ná-kpea w l i wo. ³⁹ Alu feleg i oluma, é aleni ma

k b , naama ge ná-minaze egi laazeel-
ini la. É la ni d zunu vaa w .
Naama yeei a ma l gi zeini la Izelay le zaama ga,
40 kona-o-kona, Izelay le anzalopoiti ti a li, ti w l
ga folo naanig Z fetee ná-doun anzanui ná-faa zu, nii
é ga Galaade nui.

12

Zii i Efelayime ta Galaade y zu

1 Efelayime wolodai ma zunuiti ti aal ni ba, ti
Zulud n ud , ti li Safon, ti ni Z fetee ma:
«Leeni vaa zu è le egai, è li, è k i Am n
nuiti ba, è la gi lolini, gi a il è olu? Gá p gi
a- l i ala, gi è ba, è ala.»

2 Z fetee ti woo aa oteni, é ti ma: «Kp
wola a é a loni gi a gá nà-nu us iti, é lo gi
y zu a gá Am n nuiti. Si gi zu gè wo lolini
la, ga wo a wo bà, wo la aani wo a bà,
wo a kùla ti ya. 3 Si gi zu gè kaani la ga gè la zooga
itosu wo a, gè ikulani z nvui zu, gè liini nà ila,
gè Am n nuiti sakpe. G o GALAGI ti l ni zèezu.
Lee vaa zu za wo aazu dàal ma, ga wo k
bà?»

4 Efelayime nuiti ti ni zu: «Wa ya, Galaade
nuiti, wa ga Efelayime nuiti ti elaii, ti li Manasee.» Naa
a é k ni, Z fetee Galaade zunuiti kpein gaal ba,
é k i Efelayime nui naati ba, ti pil s l
ti ma. 5 Galaade nuiti ti Zulud n maale esu ti
soni Efelayime letema . Pela nuiti ti ni ze ezu
Efelayime, naa ta a la na: «Nà p gè le e,»
Galaade nuiti ti ni gaaza asu, ti ma: «Da
ga Efelayime nuiti ta?» A la na ti ma: «Ba-o,»
6 ti ni zu ma: «Da <Si l te.» » É

ni zu «Zi l te,» maz l ti la ni
zoosu ti a bo ga pag . Naa a é ni k zu,
Galaade zunuiti ti ni ti zosu, ti a ti daale e
Zulud n maale esu . Efelayime zunuiti ti un-
daa ilini naama vai zu, é ni ga nu waa uunaani
maazu fele (42 000).

⁷ Z fetee ni ga tukp aale e nui Izelay le
yooi zu kona d zita laawu. Naa oluma Galaade nui
Z fetee zaani, ti maa uluni Galaade laa wolai ta zu.

I esan ta Elon ta A edon,
tukp aale e nuiti

⁸ T un poluma, B teley me nui I esan ni
ga tukp aale e nui Izelay le yooi zu. ⁹ É doun
zunu uusa ag (30) z l ni, ta doun anzanu
uusa ag (30), é ti veeni Izelay le wolodama
iligiti b ga anzai, é anzanuiti fuluni ná-doun zu-
nuiti b , ti ula Izelay le wolodama iligiti su. É
ni ga tukp aale e nui Izelay le yooi zu, kona
d fela laawu. ¹⁰ Naa olu, I esan zaani, ti maa ulu
B teley me.

¹¹ T un poluma, Za ul n nui Elon ni ga
tukp aale e nui Izelay le yooi zu kona puug
laawu. ¹² Saai ma, ti maa uluni Ayalon, Za ul n yooi
zu.

¹³ T un poluma, A edon, Pilaton nui Gil le ná-
doun zunui ni ga tukp aale e nui Izelay le
yooi zu. ¹⁴ É doun zunu uunaanig (40) z l ni,
ná-dounloin ni ga puusa ag (30), ti ga zunuiti, ti
p ti ni zeizu soovale uul fela (70) ma. É
ni ga tukp aale e nui Izelay le yooi zu kona
d sa laawu. ¹⁵ Naa olu, Pilaton nui Gil le ná-doun
zunui A edon zaani, ti maa ulu Pilaton, Efelayime yooi
zu, Amal ke nuiti ta- ize yooi zu.

13

Sames n z l fai
¹ Izelay le nuiti ti G o GALAGI wanama vai
 ni m n . G o GALAGI ti l ni Filiseti
 nuiti zeezu kona uunaanig (40) laawu.

² Zunui ta ni S leya, Dan ná-bolodai zu, daa
 ni ga Manoa. Anzai ni ga doun z l tala
 nui, é la ni zooni é a doun z l . ³ Foloji
 ta, G o GALAGI ná-geezu eelai ulani k l ma
 anza nui naa , é ma: «W l , a ga doun
 z l tala anzai, è la d doun z l ni, a kogi
 ze ezuz, k l è doun zunuz l . ⁴ Niizu, dama
 ga , mina d le, aa ani n p a nu
 aazulati, ta è mina ani mi, nii k z ai. ⁵ Maz l
 a aazu kogi ze ezuz, è doun zunuz l . Doungoi
 naa ay su dee oozu, é aliva GALA ma, ey sup ,
 maa la n ni, é a n ungi wo, aa kp l i. To a
 a t zeiga Izelay le ula Filiseti nuiti zeezu.»

⁶ Anzanui liini ná-koizu, é sinigi ma: «GALA
 nui ta aa p b , é a ulani ga GALA ná-
 geezu eelai ta, gaamazu maayiki . Gè la gaaza ani
 ga se eai ná, ta é la laasei d ni ga ze. ⁷ K l
 k mà: «W l , a aazu kogi ze ezuz, è doun
 zunuz l . Niizu mina d le, aa gaazulati
 gani, ta mina ani mi, nii k z ai, t zeiga doungoi naa
 y g dee oozu, é aliva GALA ma, ey su saa voloi
 zeeli.» »

⁸ Manoa G o GALAGI valini, é ma: «Ee,
 Màli ii, GALA nui è te eni, é aana m n gi
 b , é gi ala ga nii maan ai gi k doungoi ná-fai zu,
 nii é z l su!»

⁹ GALA ge Manoa wooi m nini, GALA ná-geezu eelai
 aani m n anzanui b , si gi zu é ni
 zeini la kpalaga , sinigi Manoa la ni ba ná. ¹⁰ É

suvil ni é iz , é li, é bo sinigi ma, é ma:
«W l , zunui nii é aani p b z izu, é ula
k l ma b m n .»

¹¹ Manoa wuze eni, é il anzai olu, ti li zunui
b , é naa ma: «Da a n i è ai
anzanui nii ?»

Naa goo aa oteni, é ma: «Nà e.»

¹² Manoa ni ma: «Niizu è-laawooi a il na su,
t gi gele a gá so doungoi ná-faa zu, leeni a gá
k ?»

¹³ G o GALAGI ná-geezu eelai goo aa oteni,
é ma: «È-anzai maan é zo naa
p su, nii gè boni ma. ¹⁴ É mina leez n ansa gi
ma waai mi, é mina d le, aa gaazulati gani,
é mina ani n p mi, nii k z ai, é zi ga devei naa,
e elei gè boni ma la.»

¹⁵ Manoa ni G o GALAGI ná-geezu eelai
ma, naazu: «Va bu gi è zuzo, gi boli yi o ila kp t
è .»

¹⁶ G o GALAGI ná-geezu eelai goo aa oteni,
é ma: «An ni a sùzosu, gè la a-laamianigi
ta mia, k l ni a p è gala zala ai ula G o
GALAGI , naa !» Manoa la ni kw ga
G o GALAGI ná-geezu eelai e.

¹⁷ É geezu eelai aaza ani, é ma: «È-laaseigi?
Naa a a k , nii è bogai, naa laa a zeelina, gi zoo gi è
w l .»

¹⁸ G o GALAGI ná-geezu eelai goo aa oteni,
é ma: «Lee vaa zu è gàaza asu dàaseigi ma? Daasei
be maayikiai.»

¹⁹ Manoa boli yi oi ze eni, é kp veb anii a,
é gala zala a ula k tu wolai ma G o GALAGI
. Laav vaa ni, si gi zu Manoa ta an-
zai ti ni w l zu la, ²⁰ abuzogi ni l zu

geezu elei, é a ze e zala a ulazu , G o
 GALAGI ná-geezu eelai l ni zala a ulazu ma
 abuzogi zu. Manoa ta anzai ti naa aai ma, ti looni
 zoi ma, ti laa .²¹ G o GALAGI ná-geezu eelai
 la m ni ulani k l ma Manoani b ta an-
 zai. Manoa kw ni naazu ga G o GALAGI ná-
 geezu eelai ni de.

²² Manoa ni anzai ma: «Da zaazu ti, maz l de
 GALA kaa.»

²³ Anzai goo aa oteni, é ma: «Ni G o
 GALAGI ni p ga é de aa, é la ena da-veb anii
 ta gala zala ai zo, é la ena naama vaiti kpein d ga
 deye, é la ena naama vaiti kpein bo de ma.»

²⁴ Anzanui doun zunu z l ni, é daasei p ga
 Sames n. Doungoi w l ni, G o GALAGI tuya
 looni b .²⁵ G o GALAGI ná-Z nvui t zeini
 ga botii a la Ma anee-Dan, S leya ta Esetaw le
 ti y zu .

14

Sames n Filiseti anzanui vulu vai

¹ Foloji ta, Sames n yeini Timena, é Filiseti nuiti ta-
 anzalopoi ta aani. ² É alegai ma ma, é boni k
 ta dee ma, é ti ma: «Gè anzanui ta aa Timena,
 Filiseti anzalopoi ta saama, à li wo naa vulu b ga anza.»

³ K ta dee ti ni ma: «Anzanu la
 è- leaiti ti-loun anzanuiti saama aa, ta da-
 nu us iti kpein, è liizu anzanu ze ezu Filiseti nuiti
 p b , naama latip l olulala nuiti?»

Sames n ni k ma: «À naa ze e b ,
 maz l naa zoloog mà.»

⁴ K ta dee ti la ni kw ga G o
 GALAGI a é loni naama vaiti untu , maz l naa
 ni kp ele ele gaizi zu é lo Filiseti nuiti ba.

Naama zigi zu Filiseti nuiti ka ti ni zeini Izelay le nuiti unda.

⁵Sames n yeini Timena ta k ni ta dee, ti zeelini leez n elei b , gaamago n zala okpagi ulani, é a zik , é daa omi. ⁶G o GALAGI ná-Z nvui yeini Sames n ma, zea akai, é zalai zoni, é bali ga, e elei nu a aboli yi oi ali ga la. K l é la ni naa woni k ta dee ma. ⁷É yeini é anzanui , naa ná-fai wola n ni b .

⁸Foloi tanigaani te egai ma, é aleni ma ga é li é vului , é ze eni pelei a, é li é zalai ma oomai t . É k ingiti kaani, ti zalai ma oomai zu, ta k in gul i. ⁹É ta ze eni ya, é a zi , é a k m pelei zu. Si gi zu é zeelini la k ta dee b , é ta veeni ti ya, naati ti ta miini. K l é la ni boni ti ma ga é k in gul i ulani zala oomai zu.

Sames n faalaalii wo fai Filiseti nuiti ma

¹⁰Sames n k yeini anzanui b . Sames n vulu vai ma laa olii woni, maz l zekana nu niin iti ti ni k zu la. ¹¹Ti kaai ma, ti yeeloni nu uusa ag (30) a ga ná-si poluuti, ti ba.

¹²Sames n ni ti ma: «Nà faalaalii ta wosu wo ma. Ni wa poluwona mà, aisa f tii ma volo l felai a e, nà se ewuze e uusa ag (30) ve wo ya, ta se e wola uusa ag (30). ¹³K l ni wo la zooni wo a poluwo mà, wa a wa se ewuze e uusa ag (30) ve zèa, ta se e wola uusa ag (30).»

Ti ni ma: «Da-vaalaalii wo, gi m ni.»

¹⁴É ni ti ma:

«Nii é mii wosu, nu laamianigi ula naa zu, Nii su aai, n gelei ulani naa zu.»

Folo sa ag laawu, nu niin iti ti la ni zooni ti a faalaalii oluwo. ¹⁵ Foloji naanisi i, ti ni Sames n anzai ma: «È-zinigi n n so, é faalaalii olu wo è ma, è a è bo gi ma, ni naa laade, gá è alazu, a-o, a- l ye ei-yo. Wo gi lolig ga wo loo gi zu aa?»

¹⁶ Sames n anzai t zeini ga w l a daal ma, é a : «È la r ni ! W in la è ma! È faalaalii woga nà-zou zu nuiti ma, è la polu l ni ga zel!»

K l é ni ma: «Gè la poluwoni k ma, an dèe alaa, a a ga poluwo è ma?»

¹⁷ É ni w l zu goizu f tii ma volo l felaiti kpein daawu, foloi l felasi i é faalaalii olu woni ma, maz l anzanui ini da. Naa liini gaaman é bo ná-nu us iti ma.

¹⁸ Foloji l felasi i, aisa foloi a da, taazu nu niin iti ti ni Sames n ma: «Leeni a migai k in gul i a, a su aai zalai a?»

É ti woo aa oteni, é ti ma: «Ni wo la ni wozai wolini ga nà-nik zaai, wo la ena goo aa ote s l .»

¹⁹ G o GALAGI ná-Z nvui yeini ma, é yeini Asekal n. É zunu uusa ag (30) aani, é ta-z laiti se eni, é se e wolaiti feeni naati zea, niiti ti faalaalii olu woni. Naa olu, gola yii aawanai a é aleni ma la k ná-p l i wu.

²⁰ Ti Sames n anzai veeni zunu loungoi naa ya, nii é ni ga b lai vulu vai zu.

15

Sames n potokulai wo fai Filiseti nuiti ma

¹ Yee alai tanigaa le egai ma, moloji é ga eleegi, naa le e zi gi zu, Sames n liini laaliizu anzai ma ga boli yi oi, é a : «Nà l zu ànzai ná-p l i wu.» K l anzai k la ni k ni, é a l ná.

² Naa ni ma: «Gè a laani da ga w in la è ma, gè fea è-w lai ya ga anza. De e anzanui la ani, é a le e t un ba aa? Naa ze e t un potogi zu.»

³ Sames n ni ti ma: «Niizu gè la m a ga s ba nu Filiseti nuiti ta-vaa zu, ni nà faa u na ga tiye.» ⁴ Sames n liini, é ko e unsa ag (300) zo, é felefelegiti w ngiti gili a, é s m gi ili ti-w n feleg iti saama. ⁵ É abui loni s m giti ba, é yee e ko eiti ba, ti il Filiseti nuiti ta-moloiti su, nii é ga eleegi, ma iliiti ta ma m iti ti ala, ta wolive eleiti.

⁶ Filiseti nuiti ti ni ma: «B a é niima vai ai?»

Ti ni ti ma: «Sames n e, Timena nui n koi, t ze i naa anzai ze e , é fe b lai ya ga anza.» Filiseti nuiti ti liini, ti anzanui naa ala, ta k .

⁷ Sames n ni ti ma: «Zekana wo k zu la aa? Gè la m loo oga ey su gè n n otokula wo ma.»

⁸ É laal ni ti wu, é ti zulo ani gola. Naa olu, é li é ze i Etame pug i zu.

Sames n vee vai

Filiseti nuiti ze a

⁹ Filiseti nuiti ti liini ti u Zuda yooi zu, ti vaza Leyi ele. ¹⁰ Zuda nuiti ti gaaza agi woni, ti ma: «Lee vaa zu wo l ai gi laal ma?»

Ti ni ti ma: «Gi aa ga gi Sames n ili, gi naa otokula, nii é k ai ga giye.»

¹¹ Naa a é k ni, Zuda yooi zu zunu waasa ag (3 000) liini Etame pug i zu, ti Sames n ma: «È la

su w aa ga Filiseti nuiti ta zeini ade unda? Leeni a è k ai ga giye?»

É ti woo aa oteni, é ti ma: «Gè ti zog , e elei ti sògai la.»

¹² Ti ni ma: «Gi aa gi è ili, naa olu gi è ve Filiseti nuiti zea.»

Sames n ni ti ma: «À ona b , ga wo la pàa wa i.»

¹³ Ti goo aa oteni, ti ma: «Ba-o, gá p n ga gi è ili, gi è le e ti , k l gi la è aazu.» Ti gilini ga galu niin feleg , ti kula pugi zu. ¹⁴ Si gi zu ti zeelini la Leyi, Filiseti nuiti ti kpeeí looni ga koozun i, ti daa omi. *G* o GALAGI ná-Z nvui yeini Sames n ma gaaman . Galuiti ti ni zee a, naati ti ni e gezei, nii abui galaai, gili aluiti p ti uuni ya, ti ula zee a. ¹⁵ É soovalegi n kp ae niin i aani, é yeemaaleni, é se e, é zunu waagila (1 000) paani ga naa.

¹⁶ Sames n ni ma:

«Gè poomaiti gaal ba
ga soovale n kp ae gilagi,
ungo gè zunu waagila (1 000) paa,
ga soovale n kp ae gilagi.»

¹⁷ Si gi zu é eni la ga , é soovale n kp aegi ilini ya. Ti naama ada laasei p ni ga Lamate-Leyi.

¹⁸ Kp le w in wola ini da, é woo ulani *G* o GALAGI ma, é : «Da a è kizo faa wolai nii ai ga zèei, n i gè ga a-woti nui, niizu nà ga za ga kp le w in, nà ga loo tatip l olulala nuiti zeezaama?» ¹⁹ Gaaman , GALA ge k tui ma ye ei laalaoni, nii é Leyi, zi i ulani ná, Sames n

leni, ziil it n, ziila é z b iz l olu.
 Naa a é k ni ti zi ungi naa laasei p ni ga En-
 Ćak lee, naa ná-zi ungi, to a d ná zaa aza Leyi.

²⁰ Sames n ni ga tukp aale e nui Izelay le
 yooi zu, Filiseti nuiti ta-zi gi zu kona uufeleg (20)
 laawu.

16

Sames n ná-fai Gaza taazu

¹ Sames n liini Gaza taazu , é kolo olo anzanui
 ta aani ná, é l ni naa ná-p l i wu. ² Ti ni
 Gaza nuiti ma: «Sames n zeeli taazu .» Ti nu
 ulazu kpein mak ni kpidii, ti a maa un
 taa zi ida . An naa e, ti aal ini kpidii
 g l in, ti deve ga ti paa sobui.

³ Sames n y ni laani d in ey su kua zaamai. Kua
 zaamai, é wuze eni, é taai ma zi igi ma o s iti
 soni ta daamasa feleg iti, é kpo s gi a, é ti
 p pu ma, é li ga tiye gize unma Ćee el n
 letema .

Dalila Sames n yaava vai

⁴ Tago zu oozaai ma, Sames n anzanui ta n ni
 , nii daa ni ga Dalila, é ni zeini S l ke
 n m i zu. ⁵ Filiseti nuiti ta- undi iiti ti liini naa
 b , ti ma: «N n so d , é kw ná-
 z b wolai ze ezu ná, ta elei ga zobo s l da
 ma, gá gilizu, gi v ni ma, gi ilagilagi a wali aei
 waagila ungila (1 100) fe è ya.»

⁶ Dalila ni Sames n ma: «Nà è maan n zu,
 a-z b wolai ze ezu ná, soma è ná l ga ze,
 ta leeni a nu a è ili la, nu v ni è ma.»

⁷ Sames n goo aa oteni, é ma: «Ni nu a
 gilina ga kil galu niin l fela, niiti ti la d v ni,

z b i a ula zèa, nà n e nui m taiti k ele.»

⁸ Filiseti nuiti ta- undi iiti ti aani ga kil galu niin l felaiti Dalila , niiti ti la nid v ni. É gilini ga naati. ⁹ K l ti nuiti d uni koba p l i wu. Anzanui ni ma: «Filiseti nuiti ta ga è zo, Sames n!» É kil galui naati sule ele eni e n geze vu e ga ala abu a. Ná-z b i ze ezu la ni w ni.

¹⁰ Dalila ni Sames n ma: «W l , è gàa olo azu, z iti ka è ti woga mà. Niizu nà è maan n zu, soma è naa l ga ze, nii nu a è ili la.»

¹¹ É ni ma: «Ni ta gèlina ga galu niin iti, ti la d botii ni ga tiye, z b i a ula zèa, nà n e nui m taiti k ele.»

¹² Dalila galu niin iti se eni, é gili ga tiye. Naa oluma, é ma: «Filiseti nuiti ta ga è zo, Sames n!» Nuiti ma ti ni loni koba p l wu . K l galuiti ti ni zeei a, é ti le eniga e geze aali ila n .

¹³ Dalila ni Sames n ma: «Zaa aza a gàa olo azu, z iti n a è ti wosu mà. D ga ze, nii nu a è ili la.»

Sames n ni ma: «Ni a r un kpa a l felaiti f l na geze v l akogi zu, è ti ze da ga pag ga gului, nà ala nà-z b i ma, nà e elei nu us i m taiti ti la.»

¹⁴ K ai ma iizu, Dalila n un kpa a l felaiti f l ni geze v l akogi zu, è ti ze da ga pag ga gului. É ni ma: «Filiseti nuiti ta ga è zo, Sames n!»

É wuunni, é ula ná- iim nii zu, é kpako guluiti t ulani.

¹⁵ Dalila ni ma: «Da zoo ale è mà: <Gè è n .> È la laani dà! W l , ná zeizu a

sa a, è a gaa olo a, è la k ni, è a a-z b
wolai ze ezu l ga ze.»¹⁶ T i folo-o-folo é ni
kp l zu, é a zeli lo ma ga daawooiti, saa w in soni.

¹⁷ É oozu vai p boni ma, é ma: «Kpeka la d
v uni n ungi a, t zeigè y ni dèe oozu,
gè aliva GALA ma. Ni n ungi a wona, nà ala nà-
z b i ma, nà e elei nu us i m taiti ti
la.»

¹⁸ Dalila kaai ma ga é oozu vai p boga ma, é
woole eni, ti Filiseti nuiti ta- undi iiti toli, é
ti ma: «À aana niizu, maz l é oozu vai p
boga mà.» Filiseti nuiti ta- undi iiti ti liini p b ,
ga waliiti ya. ¹⁹ É Sames n laani i ma, naa
i, naa olu é zunui ta lolini, naa n unde av l a
l felaiti te e ga. Pele ana é t zeini la ga v niga
ma, t zeiná-z b i ulani zea.

²⁰ É ni ma: «Filiseti nuiti ta ta è zo, Sames n!»
É wuunni, é ula ná- iim nii zu, é
ma: «Nà ulazu, e eleigèk ai la m ungitu su, gè
viel!» É la ni kw ga G o GALAGI
ze ea polu.

²¹ Filiseti nuiti ti soni, ti gaazu z feleg iti kulani
su. Ti yeini la Gaza, ti gili ga k lu i y l i, ti
pili kasoia, é a molo zi a tui lati.

Sames n ná-potokulai ta saa vai

²² An naa e, n ungi uyega oluma,
n unde ai t zeini ga l a n ungi ma. ²³ Tama,
Filiseti nuiti ta- undi iiti ti aal ni ba, ga ti
zala a wola ula ta- alagi Dagon , ti oozun .
Ti ni zu: «Gá- alagi gi zili nui Sames n
l a gi yeezu.»

²⁴ Si gi zu nu us iti ti kaani la, ti oozun ni,
ti ta- alagi maamus , ti ma:

«Gá- alagi gi zili nui l a gi yeezu,
to a é ni gá-yooi olo olosu,
é a gá-nu m inm ingiti paa.»

²⁵ T i ti wola oozun ni, ti ni ma: «À Sames n loli, é a é aogi wo gi !» Ti Sames n lolini, é ula kasoi a, é a aogi wo ti aazu. Ti toni p l i ma d giti z zu .

²⁶ Sames n ni zunu loungoi ma, nii é ni sosu zee a: «Lo tù , è zè kp d giti ba, niiti p l i zeini ti a, gè yeeve ti .»

²⁷ P l wolai naa laaveni ga nu us i, zunuiti ta anzanuiti, Filiseti nuiti ta- undi iiti kpein ti ni ná. Seizeibosu p l ma , miná p ka naa laaveni, nu waasa ag (3 000) a é ni ná, zunuiti ta anzanuiti, ti ni w l zu Sames n a, é a aogi wo. ²⁸ Sames n woo ulani G o GALAGI ma, é ma: «Màli ii, G o GALAGI! Nà è maan n zu, iz sù, ee, GALA, z b i ve b , niizu, naa ila kpe n , gè gàazu z feleg i vaa otokula Filiseti nuiti ma!»

²⁹ Sames n yeeveeni zaamazu d feleg iti b , p l i ni zeini ga, é v u ti a, z i ni zeezazu , z i k zu . ³⁰ Naa olu é ni ma: «Gi za ma gá Filiseti nuiti!» É ti laa ilini ga z b i p , p l i woloni Filiseti nuiti ta- undi iiti ma, ta b b i, nii é ni ná. Nii é paani saazu , naa m inni é le e k ai ma vulua gele a.

³¹ K leaiti ta ná-nuiti kpein, ti yeini, ti ma oomai ze e, ti lii la, ga ti maa ulu S leya ta Esetaw le ti y zu , k Manoa ná-kabaye ei zu. É ni ga tukp aale e nui Ize- lay le yooi zu kona uufeleg (20) laawu.

17

Mika ná-zala a ulazu

¹ Zunui ta ni zeini Efelayime ize yooi zu, daaseigi ni ga Mika. ² É ni dee ma: «È- i ka su ga ti wali aei waagila ungila (1 100) unmani è ya, è unma nui voovooni gàazu. Nà a gè walii naa ulani è ya, to a p b .»

Dee ni ma: «G o GALAGI tuya loo dòn zunui !»

³ É wali aei waagila ungilagi (1 100) veeni dee ya, naa ni ma: «Nà niima wali aei veezu G o GALAGI ga nà i zeei, é dòn zunui , ga vololibai ta k ganigi é ga k lui gaawuungai. Zekana gè feezu la è ya olu.»

⁴ É wali aei veeni dee ya. Dee wali aei unfeleg i (200) ze eni, é fe k lu aawuun nui ya. Naa vololibai ta k ganigi t ni ga k lu aawuungai. Ti ti uuni Mika ná-p l i wu.

⁵ Mika naa, ada z l ni ná-p l i wu, é ni n k su ná ti wu. É zala a ula ze ei ta p l wu zalei ta iligaa t ni, é ná-doun zunui ta ze i ga ná-zala a ula nui.

Mika ná-zala a ula nui

⁶ Naama zi gi zu, masa ge la ni Izelay le unda. Es ge ni naa n zu, nii pagai gaazu. ⁷ Zunu loungoi ta ni B teley me laai zu, Zuda yooi zu, Zuda ná-bolodai zu. É ni ga Leevi nui ta, é ni seik mai zu. ⁸ Zunui naa ze eni B teley me taazu , Zuda yooi zu, é li zeizu ada ta, a ze i ná. É y ni zi zu pelei zu, é zeeli Efelayime ize yooi zu, ey su é zeeli Mika ná-p l i wu.

⁹ Mika ni ma: «Da ze ezu mini?»

É goo aa oteni, é ma: «Nà ga Leevi nui, B teley me, Zuda yooi zu, nà liizu gè zeì nà zoo zeizu ná.»

¹⁰ Mika ni ma: «Y p b , è ga k , ta zala a ula nui b , nà wali ae puug ve è ya kona gilagi laawu, é se eiti ba, ta daamianigi.»

Leevi nui ná-botii l zeini. ¹¹ É vaani bu ana, é y zunui naa b , naa alaa yeezeini bu, é deve ga ná-doun zunui ta. ¹² Mika Leevi nui zeini zala a ula wotii unda, zunu loungoi naa ni ga ná-zala a ula nui. É naa laazu ni ná-p l i wu. ¹³ Mika ni ma: «Niizu, gè kw ga ga Ĝ o GALAGI a faan b , t zeì Leevi nui nii a bà ga zala a ula nui.»

18

Zou aizi vai Dan mavofodaiti b

¹ Naama zi gi zu, masa ge la ni Izelay le unda. Dan mavofodaiti ti ni zou aizi zu, ta zeì ná. Maz l ey su naama zi gi zu zeeli, ti la ni d zou z l ni Izelay le l ye ei z iti saama.

² Dan mavofodaiti ti zunu z z d lug ulani zaama, ti ze e S leya ta Esetaw le, ti li ti zoi t , ti zi zi su. Ti ni ti ma: «À li, wo zoi zu t .»

Ti zeelini Efelayime ize yooi zu, ey su ti li Mika ná-p l i wu, ti i ná. ³ Ti maa u aai ma Mika ná-p l i a, ti Leevi zunu loungoi wooi aa ulabai w ni, ti ale ma, ti ma: «B a paai ga e ? Leeni a è k zu ? Leeni vaa zu è y su ?»

⁴ Nii kpein Mika k ni b , é naati boni ti ma, é ti ma: «To a a sàla, gè a ga ná-zala a ula nui.»

⁵ Názu a ti ni ma la: «Gá è maan n zu, GALA gaaza a d , gi kw ni si i gi t ze i a, to a zoloo.»

⁶ Zala a ula nui ti woo aa oteni, é ti ma: «À li ziil igi zu, G o GALAGI a wo a, si i zu wo t zeizu.»

⁷ Zunu l lug i naati ti liini, ti zeeli Layise. Ti nu us iti kaani ti zeini ná, ti laai la, ga Sid n nuiti k ele, ti yiil i ai kitogi zu. Nu n p ge la ni ti l zu ti-maa oolii zu, aa é a ze i ti unda. Ti maa oozani Sid n nuiti ba, kp faama la ni ti y zu ta nu n p .

⁸ Zunu l lug i naati ti aleni ma, ti li ti-leaiti p b S leya ta Esetaw le, naati ti ni ti ma: «Lee vaa a si i ma?»

⁹ Ti ni ti ma: «À wuze e! Adel ti laal ma, maz l gi zooi aa , gola ag . To a ale! Wa zeini n , wo la faa wosu! À mina ga d nui. À pele zo, wo li wo zooi naa zo! ¹⁰ Wa zeelina ná , wa nu us iti ka ná, ti laai la. Zou e gola w l ai, GALA ge fea wo ya, ada e nu la alaga ani n p ma ná, anii nii kpein n é eteai zu.»

¹¹ Zunu und zita (600), Dan mavofodaiti su, naati ka ti ta- z laiti se eni, ti ze e S leya ta Esetaw le. ¹² Ti l ni, ti k la ai u Kiliyate-Yeyalime olu , Zuda yooi zu. Naa a é ba, naama ada laasei p ai ga Ma anee-Dan, zaa aza (nii polu ga «Dan ná-k la ai»). ¹³ Ti ze eni miná, ti li Efelayime ize yooi zu, ey su ti zeeli Mika ná-p l i wu.

¹⁴ Zunu l lug i niiti ti liini Layise yooi zu t su, naati ti ni ti-w laiti ma: «Wo su w n i aa, ga zala a ula ze ei a p l i nii ta wu, ta p l wu zaleiti, ta vololibai, ta

k ganigi ta ili, nii é ga k lu aawuungai?
 À naa leve, nii wa k .» ¹⁵ Ti aleni ma miná, ti l
 Leevi zunu loungoi ná-p l i wu, Mika ná-p l i
 wu, ti tu gi wo. ¹⁶ Názu niina, Dan mavofodaiti, nu
 und zitai (600) niiti k z lai ni ti ya, ti
 ele t ai k vai ma, naati ti ni
 loni p l la . ¹⁷ Zunu l lug i niiti ti liini
 zoi zu t su, naati ti l ni, ti vololibai ze e, ta
 zala a ula ze ei, ta p l wu zaleiti, ta k
 ganigi, nii é ni ga k lu aawuungai. Zala a ula
 nui ni loni p l la ta nu und zitaiti (600)
 niiti k z lai ni ti ya.

¹⁸ Zala a ula nui z iti kaai ma, ti l Mika ná-
 p l i wu, ti vololibai ze e, ta zala a ula ze ei,
 ta p l wu zaleiti, ta k ganigi é ga k lu
 aawuungai, é ni ti ma: «Leeni a wo k zu
 miná?»

¹⁹ Ti goo aa oteni, ti ma: «Maa kp !
 Yee la, è il gi olu, ga i gi
 , ta zala a ula nui. Fiz g è ma n i aa, è
 ga zala a ula nui zunu ilagi n , aa è
 ga zala a ula nui bolodai , ta p l ye ei
 , Izelay le yooi zu?»

²⁰ Zala a ula nui wola oozun naama vai zu.
 É zala a ula ze ei ze eni, ta p l wu zaleiti, ta
 vololibai, é il nu us iti saama.

²¹ Ti pele zoni, ti a li, ti doungoiti toni lu , ta
 toganiiti, ta kas iti.

²² Ti maa oozaai ma Mika ná-p l i a, Mika
 ze i iti ti lolini, ti il Dan ná-nuiti
 polu. ²³ Ti ni kpeei loozu Dan ná-nuiti polu, naati ti
 aleni ma, ti Mika ma: «Leeni a k ai, è toligi
 wosu ana?»

²⁴ É ti woo aa oteni, é ti ma: «Nà-galagiti gè ti t ni, wo ti ze ea, é zala a ula nui a, wo lia ga tiye, lee ili ka niina z gai zèa, wa gaaza a mà vaa zu?»

²⁵ Dan ná-nuiti ti goo aa oteni, ti ma: «Mina gi woizu l ! Tanisu gi zaama, nui tanigaa yii aawana, ti loo è ma. To a ga è undaa ili faa, wa a l ye ei.» ²⁶ Dan ná-nuiti ti pele zoni, ti a li. Mika kaai ma ga ta-zobogi w l n n i a, é aleni ma, é li ná-p l i wu.

Dan mavofodaiti ti ze i vai Layise

²⁷ Nii kpein Mika kp t ni, zekana Dan ná-nuiti ti naati se eni la, ti li ga tiye, é zala a ula nui a, é ni zea. Naa oluma, ti laal ni Layise wu, ti nu us iti paa, niiti ti aal ini, ti laai la, ti zeini ziil igi zu, naa olu ti abui loni taai a. ²⁸ Nu n p ge la ni aani, é a ti a, maz l ti maa oozani Sid n yooi a, kp faama la ni ti y zu ta nu n p , ná ni n m i zu, nii é B te-Le e.

Dan ná-nuiti ti taai loni olu, ti ze i ná. ²⁹ Ti taai laasei p ni ga Dan, ti-m m wola Dan laaseigi, Ize-lay le ná-doun zunui, k l m ungi daaseigi ni ga Layise. ³⁰ Dan ná-nuiti ti vololibai naa aal ni ná, ti Zonatan ze i ga zala a ula nui, Dan mavofodaiti b , nii é ni ga G lesome ná-doun zunui, Moize ná-dounloin. Naa mavofodaiti ka ti ni naama wotii ma, ey su ti li ga tiye du lai zu. ³¹ Vololibai nii Mika kp t ni, ti naa mak ni, GALA p l i nii é ni Silo, naa ná-yee alai kpein daawu.

19

Gi ea laa eaiti ta-vaa i

¹ Naama zi gi zu, masa ge la ni Izelay le unda. Leevi nui ta ni ná, é ni zeini Efelayime ize yooi aa elazu , é anzai ta ze eni B teley me Zuda yooi zu, nii é la vuluni ga z iti k ele. ² K l anzanui naa l ni kolo ologi zu, é ze eni p b , é ale ma k b B teley me, é k ni ná ga alu naanig . ³ Sinigi wuze eni, é li p b , é a p , é ziila, é lii la. Ná-boti zunu loungoi ni ba, ta soovale feleg . Anzanu loungoi naa l ni k ná-p l i wu, si gi zu k zunui aani la, é yeezeini bu ga koozun .

⁴ N koi, anzanu loungoi k , naa yee ilini su, é y naa b , é k ná ga folo sa ag . Ti a daamii wo, ti a le, ti a i ná. ⁵ Foloji naanisi i, ti wuze eni ga sobuzobui, Leevi nui ele t ni ga é li. K l anzanu loungoi k ni n koi ma: «Ani go mi, è z b z l , wa li niina.»

⁶ Ti zeini, ti daamii wo, ti le ma ti feleg . Naa olu anzanu loungoi k ni anza zinigi ma: «Deve, è i , è yiil i.» ⁷ Anza zinigi wuze eni ga é li, k l n koi ilini ma, é kpidi ila k ni ná m n . ⁸ Foloji lusi i, é wuze eni ga sobuzobui ga é li. Anzanui k ni ma: «Nà è maan n zu, ani go mi, wo naa maa un, foloi gaayei.» Ti feleg p ti daamii woni.

⁹ Anza zinigi wuze eni, ga ti li ta anzai nii é la ni fuluni ga z iti k ele, ta ná-boti zunu loungoi, k l anzai k ni ma: «W l foloi gaayei a, woza lia, à i , foloi lia. À i , è yii aal i, lina wa wuze e ga sobuzobui, wo il pelei zu, è li a-laazu.» ¹⁰ Anza zinigi la ni p ga é a i ná, é wuze eni, é li. É zeelini Yee use

akala , nii é ga Zeeluzal me, ta soovale feleg iti ti maa iliai, ta anzai nii é la ni vuluni ga z iti k ele.

¹¹ Si gi zu ti zeelini la Yee use, foloi wola liini niina. Boti zunu loungoi ni mali ii ma: «Ade li, de lati Yee use nuiti ta-laai t i ma, ade i ná.»

¹² Mali ii goo aa oteni, é ma: «Ba-o, ade la laazu zii iligiti ta-laazu, Izelay le nu la ná, ada iizu Gi ea.» ¹³ É ni m n ná-boti zunu loungoi ma: «Ade li, de maa u a nuuma ada ti ta a, Gi ea aa Lama, de i ná.» ¹⁴ Ti y ni zi zu ey su foloi da, si gi zu ti maa u ani la Gi ea a, nii é B nzam n yooi zu. ¹⁵ Ti latini ey su ti zeeli miná, ti i Gi ea. Leevi nui l ni, é lo taa zaama . Nu n p ge la ni suzoni, é a daazu ná-p l i wu, ga é i ná.

¹⁶ Gaa elasu, k wola l i ta aani kp k i, é ze e boti zu kpalaga , zunui naa ni ga Efelayime ize yooi zu nui ta, é ni zeini Gi ea, k l ná nuiti ti ni ga B nzam n nuiti.

¹⁷ É aazuwuze eni, é w in a taa zaama . K wolai ni ma: «Da liizu mini? Da ze ezu mini?»

¹⁸ É goo aa oteni, é ma: «Gá ze ezu B teley me Zuda yooi zu, gá liizu Efelayime ize yooi aa elazu , miná a gè z l ni ná. Pàa , gè ze e B teley me Zuda yooi zu, nà liizu G o GALAGI ná-p l i wu, k l nu n p ge la ná, nii é yeezeizu bù. ¹⁹ Tama, tufai a gi ya soovalegiti k n fai zu, ta ului alaa, ta d i, gi ga ànzai ta nà-boti nui, gi d la ani n p ba.»

²⁰ K wolai ni ma naazu: «Ziil igi è ! Gè minaze ea ga è-maavai p , è la ia taa zaama .»

²¹ É ti l ni ná-p l i wu, é tufai ve soovalegiti zea.

Si eaiti ti iti maagbani, naa olu ti daamii wo, ti le.

²² Si gi zu ti ni oozun zu la, taazu zunuiti, nu akaiti, ti aani ti aku p l i ma, ti a daa zi a, ti a k wola l i ma, p l k nui: «Zunui ula, nii t ai è b , gi d ula la!»

²³ P l k nui ulani, é li ti b , é ti ma: «Ba-o, k leaiti, à mina faa u , nà wo maan n zu, t ze i zunui nii a ga mà w n, à mina t olo olo faa . ²⁴ W l dòn anzanui a, kpeaai, ta zunui anzai, nà ulazu ga naati. À loo naati ma, wo naa nii wo w inni wo k . K l à mina t olo olo faa wolai naa ga zunui nii.»

²⁵ Zunui naati ti la ni woiloni goo ma. Názu a Leevi nui anzai zoni la, é kula etea . Ti uuni ma, ti oo a ma, é zo kpidii ma ey su sobui, naa olu sobuzobui ti yee e ba. ²⁶ Sobui, anzanui naa aani, é loo zunui naa ná-p l la , sinigi ni ná, ey su woza ala.

²⁷ Sobui sinigi wuze eni, é p l i laalao, é ula, é a li ná-si i ma. K l anzanui naa, é ga anzai nii é la ni fuluni ga z iti k ele, é naa aani laani nu l zu p l i wu, zeeiti p ai kpfalagi ma. ²⁸ É ni ma: «Wuze e, de li!» K l goo aa ote ge la ni veeni. Sinigi se eni, é p soovalegi gila k ma, é il pelei zu, é a li ná-taazu.

²⁹ Seeliai ma ná-p l i wu, é bo ai ze eni, é anzai le ele e, é k ga ma ulukpulu puug maazu feleg (12), é te eni Izelay le yooi zu ná p . ³⁰ Niiti kpein ti naa aani, ti ni ma: «Nii ala vaa n p ge la d ni, nu la d ta aani, kaipa Izelay le nuiti ti l ni, ti ula Ezipete yooi a,

ey su zaa aza. À isi su, wo wo!»

a, wo deve

20

- Izelay* le nuiti ti devei wo fai
 B nzam n nuiti daal ma
- ¹ Izelay le nuiti kpein ti aani, é zo Dan é li 'Beel-See a, ey su Galaade yooi zu, b b i aal ni ba G o GALAGI akala e nu ila n Misepa.
- ² Nu us iti ta- undi iiti kpein, ti ga Izelay le wolo-damaiti, ti ni GALA ná-nu us iti ta-maa gi zu, zunu waaunnaanig (400 000) ni ná, niiti ti ni zi zu a, bo a z kp i ni ti ya.
- ³ B nzam n nuiti ti m nini ga Izelay le nuiti ti l ni Misepa. Izelay le nuiti ti ni ma: «Uelei faa i nii aai la, à naa wo l gi ma.»
- ⁴ Leevi nui nii ti anzai aani, naa ni ti ma: «Ànzai nii é la ni vuluni ga z iti k ele, gá naa a gi aani Gi ea B nzam n yooi zu, ga gi i ná.
- ⁵ Taa eaiti ti laal ni r un bu. Kpidii, ti p l i maalatini, gè ni ná, ti ti pàa. Ti il ni ànzai olu, ti y laazu la ey su ti paa. ⁶ Gè ma oomai ze eni, gè te ele e, gè sei su puu maazu fele (12), gè te e Izelay le yooi zu ná p . T ze i amaba vai é ga t olo ologi niima zii a Izelay le yooi zu. ⁷ W l , Izelay le nuiti wo kpein ka, wo aal ai ba, à unpil na, wo faa ila deve!»
- ⁸ Nu us i kpein ge wuze eni s gilagi zu, ti ma: «Nu ila kpalaa ge la alesu ma ná-se e otai wu, nu ila kpalaa ge la liizu ná-p l i wu. ⁹ W l nii ade k zu niina ga Gi ea nuiti, ada kpkakutoomai zu, ade kw nii da k ga tiye. ¹⁰ Izelay le wolodai kpein su, ada nu puug ze ezu nu ungilagi

(100) zu, ta nu ungila (100) nu waagilagi (1 000) zu, ta nu waagila (1 000) nu waapuug i (10 000) zu, ta liizu ti daamiani gaizi nu us iti b , naa a a k ta alena ma, ade Gi ea zo, nii é B nzam n yooi zu, e elei ta- amaba vaa i la, ti k ai Izelay le yooi zu.»¹¹ Zekana Izelay le zunuiti kpein ti aal ni ba la taai laal ma, e zunu ila kpe n .

¹² Izelay le wolodaiti ti zunuiti te eni B nzam n ná-p l ye ei ma, ti ma: «Namaba vai, nii u ai, naa ale wo zaama? ¹³ Gaamago n , su mina ooza, à nu akaiti fe gi ya, niiti ti Gi ea, gi ti undaa ili, gi faa i ula Izelay le zaama ana!»

B nzam n nuiti ti la ni k ni, ti a woilo ti- leaiti goo ma, Izelay le nuiti. ¹⁴ B nzam n nuiti ti ze eni ta-laa wolaiti su, ti aal ba Gi ea, ti a liga k i Izelay le laal ma. ¹⁵ B nzam n nuiti gaaluni ma volo ná, ti ni ga, zunu waa uufele maazu l zita (26 000), niiti bo a z kp i ni ti ya, Gi ea taa eaiti ti la naama aalugi zu, t ze i naati tiegi ni ga nu und fela (700), ti ga k nu z z giti. ¹⁶ Naama nuiti saama, k nui ni ti zaama ga nu und fela (700), naati kpein ti ni zoosu ti k tui ili ga f l v l gi, ti la oola nu unde a ila kpegi a. ¹⁷ Ti Izelay le nuiti gaaluni alaa, ti ni ga nu waaunnaanig (400 000), niiti bo a z kp i ti ya, ti ga k nuiti, B nzam n nuiti ti la naama aalugi zu.

K i vai
B nzam n nuiti daal ma
¹⁸ Izelay le nuiti ti wuze eni, ti l Beet le, ti GALA gaaza a, ti ma: «Gi zaama a a l d m unpa, é B nzam n nuiti sakpe?»

Ɔ o GALAGI ni ma: «Zuda nuiti ka ta l ti t zeii.»

¹⁹ Geelaalaoni n feya, Izelay le nuiti ti wuze e ti ta- la ai u Gi ea oba . ²⁰ Ti ulani, ti li ga ti k i B nzam n nuiti ba, ti zeini su, ti lo Gi ea laawu. ²¹ B nzam n nuiti ti ulani Gi ea, ti Izelay le nui aani k zu naama volo ná ga nu waa uufele maazu fele (22 000). ²² Nu us iti, Izelay le nuiti, ti i d ni, ti ele t ni k vai ma m n ga niin naama ada n , ti ni uuni ná folo m ungi. ²³ Izelay le nuiti ti l ni, ti w l Ɔ o GALAGI aazu, ey su kp k i zeeli. Ti Ɔ o GALAGI aaza ani, ti ma: «Gi maan n i gi k laal B nzam n nuiti bu, gi- leaiti?»

Ɔ o GALAGI ni ti ma: «À li ti laal ma.»

²⁴ Poluma zobui, Izelay le nuiti ti laal ni B nzam n nuiti bu olu, ná zeizu velesi i. ²⁵ Ná zeizu velesi i naa, B nzam n nuiti ti ulani Gi ea, ti ti laa omi, ti nu waapuug maazu l sa a (18 000) aani Izelay le nuiti ba, k zu , ti zoogai bo a z kp i ilisu.

²⁶ Izelay le nuiti kpein, ti ma b iti ti l ni Beet le. Ti y ni zeini ná, Ɔ o GALAGI akala, ti a w l , ti zugi zo ey su kp k i, ti gala zala aiti kula, ta ziil i zala aiti Ɔ o GALAGI akala. ²⁷ Ti Ɔ o GALAGI aaza ani m n . Naama zi gi zu, miná a Ɔ o GALAGI ná-minaze e kesui ni ná. ²⁸ Eleazaal ná-doun zunui, Finease, nii é ga Aal n ná-dounloin, naa a é ni botii zu naama onagi. Ti ma: «Gi maan gi li m n , gi gi- leaiti sakpe, B nzam n mavofodaiti, aa gi loo o?»

Ɔ o GALAGI ni ti ma: «À li, maz l lina, nà zobo feezu wo , wo pil s l ti ma.»

²⁹ Izelay le nuiti, ti zunuiti seini d uzu Gi ea maa oolii zu. ³⁰ Naa olu, ti liini, ti laal B nzam n nuiti bu ná foloi za asi i. Ti zeini su k vai ma Gi ea lu , e elei ma m un feleg i ni la. ³¹ B nzam n nuiti ti ulani k vai ma, ti eni a, ti yee ete e taai a. Ti t zeini ga nuiti paa nu us iti saama, e elei n tik ni la m ungiti su, pelei naati su, nii gilagi l zu ga Beet le ele, gilagi a li ga Gi ea ele ala ai zu. Izelay le zunui ti paani, é ni ga nu uusa ag (30).

³² B nzam n nuiti ti ni zu ma: «Ade v niga ti ma ga m ungi n elei.»

K l Izelay le nuiti ti ni zu: «Ade ela ti a, de ti ete e taai a, de li ga tiye pelei zu.»

³³ Izelay le zunui kpein ge ze eni losu ti, ti ele t Baale-Tamaal. Izelay le ná-nuiti ti l uni, naati ti ze eni Maalee-Gee a, ti ni ná. ³⁴ K nu z z waapuug (10 000), niiti zeelobai woni ga tiye Izelay le zaama, naati ti zeelini Gi ea akala . K i wola ini, k l B nzam n nuiti ti la ni kw ga maan i a aazu ti . ³⁵ Ɔ o GALAGI B nzam n nuiti sakpeni Izelay le , naama voloi, Izelay le zunu waa uufeleg maazu l lug ungila (25 100) paani, ti p ti zoogai k i zu ga bo a z kp i.

³⁶ B nzam n nuiti ti kw ni ga Izelay le nuiti ti pil s l ga ti ma. Izelay le zunuiti ti k ni, e ta elazu B nzam n nuiti ba, k l ti-igi ni ta- nuiti ba, niiti ti l uni Gi ea oba . ³⁷ Názu a nui naati ti l uni, ti ulani la, ti loo Gi ea zu, ti vaza taazu , ti nuiti

undaa ili. ³⁸ Ti zolooni ma ta Izelay le nui z ita, ga ti abui lo, ma luului wuze e taazu , é a l geezu . ³⁹ Izelay le zunuiti ti aa oteni olu ti ma, ga k i. B nzam n nuiti ti nu uusa ag (30) ala aani niina ti a, naa maa ele ma, ti ni zu ma: «Ti oluazoga, ti a ela ade a, e elei é ni la k volo m ungi zu.»

⁴⁰ Gaaman , duulu wolai t zeini ga wuze ea taazu . B nzam n nuiti ti latini, ti ka ga abuzogi a ta-laai a, ma abuzogi a l geezu . ⁴¹ Názu a Izelay le zunuiti ti aleni ma la B nzam n nuiti daal ma, naati ti wola zuluani. Maz l ti undaa iligi aani, nii é ni ti lu . ⁴² Ti oluaveni Izelay le zunuiti ba, ti a li ga te ebai zu ele. K l k i la ni ud ni ti maazu, niiti ti ze eni taazu elei, naati ti ni ti aazu, t ze ti ni ti y zu. ⁴³ Izelay le nuiti ti B nzam n nuiti maalatini, ti il ni ti olu, ti a ti aa, kpein ti ni zu ti loo o ná, ey su Gi ea letema , folo ulazu elei. ⁴⁴ Ti B nzam n zunu waapuug maazu l sa a (18 000) aani, ti p ti ga k nu z z giti. ⁴⁵ Niiti ti y ni vulua, naati ti iz ni, ti li te ebai zu, Limon fasai pelei, ti nu waad lug (5 000) aani naati saama pelei zu, ti il ti olu, ey su ti zeeli Gidome, ti nu waafeleg (2 000) aa ti a miná.

⁴⁶ B nzam n nui lieg i é zaani, é ni ga zunu waa uufele maazu l lu (25 000), ti p ti ga k nu z z giti. ⁴⁷ Zunu und zita (600), niiti ti oluaveni, ti ela ti li te ebai zu, Limon fasai pelei, naati ti y ni miná ey su alu naanig . ⁴⁸ Naa oluma, Izelay le nuiti ti aa oteni B nzam n nuiti daal ma, ti a zunuiti paa ga

bo a z kp i taaiti su, ta toganiiti, ta niiti kpein n ti
ni ti aazu lu . Ti abui loni taaiti kpein ba, ma
yooi zu, niiti ti ti aani.

21

B nzam n mavofodai uu vai su olu
¹Zunuiti ti onani Misepa ga ti la m ti-loun anzanu
vea B nzam n nu ga vulu.

²Nu us iti ti aani Beet le, ti y ni zeini ná GALA
kakala ey su kp k i. Ti y ni z ng zu, ti a
w l gola, ³ti a ma: «Leeni vaa zu, G o
GALAGI, Izelay le ná-GALAGI, niima vaa u zii ai
Izelay le? Leeni vaa zu Izelay le alagai za ná-bolodai
gila ma?»

⁴Poluma zobui, nu us iti kpein ti wuze eni ga
sobuzobui, ti zala a ulazu loni ná . Ti gala
zala aiti kulani ta ziil i zala aiti. ⁵Naa olu, Ize-
lay le nuiti ti ni ma: «Izelay le wolodai
kpein su, ma gele a é laade zaama, gaal bai
zu, G o GALAGI aazu?» Maz l ti konai
woni naama nui laal ma, nii é la aani G o
GALAGI akala Misepa, é woni ga ta naama nui aa.

⁶Izelay le nuiti ti- loin B nzam n ná-fai ma
maaw in ti zoni, ti a ma: «Za, bolodai gila
kpete ea Izelay le a. ⁷Leeni a ada k ti ,
nii a k niiti ti y gai vulua, naati ti anza z l ?
T zei de onani G o GALAGI , ga de la
de-loun anzanuiti ta vea ti ya ga anza.» ⁸Ti ni ma:
«Nui ta a ná n i aa, Izelay le ná-bolodaiti saama,
nii é la l ni Misepa, G o GALAGI akala?» Ti
kaani ga Ya eese nii é Galaade, naa ná-nu ila kpalaa
ge la ni aani k la ai zu, ta maa gi zu. ⁹Ti

nu us iti gaalugai ma, Ya eese nii é Galaade, ti la ni naa ná-nu ila kpalaa kaani.

¹⁰ Nu us iti ti k nu waapuug maazu feleg (12 000) le eni, ti devei ve ti ya, ti ti ma: «À li Galaade yooi zu, wo Ya eese laa eaiti p paa, anzanuiti p ta doungoiti. ¹¹ W l elei wa k la, à zunuiti kpein suwu aale e, ta anzanui kpein niiti ti zunu vaa w .» ¹² K nui naati ti anzalopo ea unnaanig (400) aani Ya eese taa eaiti saama, Galaade yooi zu, niiti zunu la ni d v uni ti a. Ti liini ga tiye, Silo k la ai zu, Kanaan yooi zu.

¹³ Nu us iti kpein ti keelaiti te eni B nzam n nuiti ma, niiti ti l uni Limon fasai ma, nii a k ti y zu t , ziil igi ti zaama. ¹⁴ B nzam n nuiti ti aleni ma. Ti anzanuiti feeni ti ya, niiti ti la ni ti aani Ya eese, Galaade yooi zu, k l é la ni kula ni ti a.

¹⁵ B nzam n nuiti maaw in nu us iti soni, t zeĩ G o GALAGI ze e aka w ni Izelay le wolodamaiti saama. ¹⁶ B b i ma undi iiti ti ni ma: «Adak ale, de a anzanuz l z iti b , ti y gai vulua, t zeĩ B nzam n anzanuiti kpein undaa ilig ?» ¹⁷ Ti ni ma m n : «Niiti ti y gai vulua B nzam n nuiti saama, naati ti taganiiti mak , naa a a k bolodai ta aa mina ala ba Izelay le zu. ¹⁸ K l ade la zooga de a de-loun anzanui ta ve ti ga anza.» Maz l Izelay le nuiti ti konai woni, ti ma: «Naama nui oto , nii a anza ve B nzam n nui ta ya!» ¹⁹ Ti ni ma: «W l kona-o-kona G o GALAGI ná-f tii a a ula Silo, nii é Beet le l kp ma nu zu , é lo pelei naa a folo ulazu elei, nii é ze ezu Beet le é a li Sik me, ta Le na l kp ma nu yeezazu .»

²⁰ Naa olu, ti niima levei veeni B nzam n nuiti zea, ti ti ma: «À li wo l u ná, leez n eleiti su. ²¹ Si gi zu wo Silo anzalopoiti kaazu la, ti a kuai wo, ti a lati, wa ula leez n elei zu, wo ilagilagi a anzalopo ila so ga anza, wo li ga tiye B nzam n yooi zu. ²² Ni ti- ni, aa ti-leaiti, ta aana ti aaza a gi b , gá ti ma: «À gi maaw in a, maz l gi la anzanu z l ni ti k i zu. Wa laade wo a fe ti ya, ni wa ni de, wa la ga s ba nu.» »

²³ Zekana B nzam n zunuiti ti k ni la, ti anzanu-iti se eni ga ti-lieg i, é ula anzalopoiti saama, niiti ti ni kuai wosu Silo, naa olu ti li ga tiye. Ti ta-laaiti to olu, ti zeí ná, ta- oganiiti saama ti ilagilagi p .

²⁴ Naama zi gi n zu, Izelay le nui z iti ti liini ta-wolodaiti su, ta- l ye eiti bu, ti ilagilagi ti zeí ta-oganii unda.

²⁵ Naama zi gi zu, masa ge la ni Izelay le unda. Es ge ni naa n zu, nii pagai gaazu.

GALA S i

Portions of the Holy Bible in the Toma language of Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue de la Guinée Toma
copyright © 2013 Pioneer Bible Translators

Language: Toma

Translation by: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-09-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Mar 2019 from source files dated 1 Dec 2018

95f995fa-1e05-5170-a262-d0f7dabeeddf